SÜTERKAL
TOZ HALİNDE SOĞUK TUTKAL
Bütün doğrama, mobilye, kristal malzemenin yapıştırılmasında yegâne millî tutkaldır.
TAKLİDLERİNDEN SAKININIZ.
Bursa Süt Tozu Fabrikası

Cumhuriyet

17 nci yıl sayı: 5861

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Pazartesi 2 Birincikânun 1940

Haraççı Kardeşler
İzmir ve Ankarada olduğu gibi İstanbulda da büyük bir
MOBİLYE
Mağazası açtılar. Salonlarını bir defa görünüz.
Adres: Fincancılar Rızapaşa yokuşu No. 61
İZMİR - ANKARA - İSTANBUL

Rumanyada Neler oluyor?

Bir çoğu kendi adamlarının şaşkınlıkları yüzünden olmak üzere komşu Rumanyanın başına gelen felâket yetmiyormuş gibi orada bir de dahilî nahoş hâdiselerin kargaşalıkları şeklinde yeni bir felâket başgösterdi. Komşu memleketi korkunc bir uçurumun kenarına kadar götüren bu hal Rumanyayı yarın tam manasile bir izmihlâle, hatta tüyler ürpertici bir yokluğa sürükleyebilir. Esasen sevdiğimiz Rumanya hesabına büyük teessürlerle karşıladığımız bu anarşi, milletlerarası münasebetleri bakımından da gözümüzü dört açarak takib edeceğimiz bir vaziyet teşkil ediyor.

Demirmuhafızların memleket dahiline yayılmış teşekkülleri nihayet sözde kendilerinden olan hükûmeti de hiçe sayacak veçhile gemi aziya almış görünüyorlar. Manzara neredeyse İspanyavârî dahilî harbe sürüklenecek bir intikam hareketinin kanlı mukaddemelerini gösteriyor. Fazla olarak yabancı işgalinin bütün bu hâdiselerdeki alâkası derecesile neticeleri üzerinde tatbikını tasavvur edebileceği hareket tarzı bugün haklı olarak bütün dünya efkârını endişe ile karışık bir dikkate sevketmiş bulunmaktadır.

Kral Karol Rumanyada kuvvetli bir İdare kurmak için bütün enerjisini kullanırken bazı yanlış hareketlerle kendi eserinin temellerini sarsmakta olduğunun farkında değildi. Bu yanlış hareketlerin bir başlıcasını Dobrucayı Bulgaristana iade etmek için Belgrad'da alınmış olan kararı bozması, yahud tatbikını geciktirmesi teşkil etmiş ve sonuncu hatayı da Viyana konferansında Rumanyanın talihini mihver devletlerinin ellerine tevdi etmekte göstermiştir. Böylelikle hatadan hataya atlayan Rumanya en kahredici zulümlere uğramaktan kurtulamamıştır ve kurtulamamaktadır.

Bir memleket siyaseten müşkül bir vaziyete düşebilir ve hatta askerlikçe kahir bir surette mağlûb olabilir. Bunlar olagan şeylerdir. Olmıyacak veya çok fena olacak şey böyle bir memleketin düşmanlarından hayır ve menfaat göreceği umudile kendini bütün bütün onların eline teslim etmesidir. Biz bu sakametin tecrübesini Umumi Harbin sonunda Türk idaresini eline alan Hürriyet ve İtilâf fırkasının düşmanlarımızla elbirliği etmekte aklınca selâmet ve muvaffakiyet tasavvur eden çok yanlış hareketlerinde görüp geçirmiştik. Bilhassa düşmanların da hoşuna giden ve hatta onların teşvik ve muzaheretlerine dayanan intikamsiyaseti bir memleketi batıracak amillerin hem en korkuncu, hem en hazini olur.

Kral Karol idaresinin devlet mahiyetine yakışmıyacak fena işlerinden birini de mahpus bulunan Demirmuhafızların şefile on iki arkadaşının öldürülmesi teşkil etmişti. Devlet burada komitacı ruhile harekete cevaz vermiştir. Demirmuhafızlara gelince onlar Başvekil Kalinesko'ya yaptıkları suikasd mukabelesile kendi haklarında daha şiddetli icraatı davet eylemişlerdi. Bilhassa o tarihlerden itibaren Demirmuhafızlar, ipleri haricin elinde olan mankenler halini almışlardı. Memleketin felâketi onların ekmeğine yağ sürdü. İşte şimdi onların gayrimes'ul bir takım elemanları kendi mes'ul hükûmetlerini de hiçe sayan taşkınlıklara girişmiş bulunuyorlar. Bunu böyle yaparken Rumanyanın filen yabancı işgali altında bulunduğunu bile görmüyorlar, kim bilir belki de bu işgali kendi hesablarına arka kuvveti, bir nevi garanti sayıyorlar.

Rumanyada şimdi mihver usul ve esasına intibak etmiş otoriter bir hükûmet vardır. Otoritenin ilk alâmeti dahilde huzur ve asayişi temin etmekte görülebilir. Temenni etmeli ki General Antonesko idaresi henüz vaktiyken bu hakikate sür'atle nüfuz etsin ve Rumanyayı daha büyük belâlara uğratacak dahilî kargasalıklardan bir an önce kurtarmış bulunsun. Komşumuz Rumanyanın bir an önce sükûna kavuşarak mâkul ve sabırlı bir hayatla haline ve istikbaline hâkim olması biz Türklerin en samimî temennimizdir.

Rumanyanın son taşkın kargaşalıklarında mihver devletlerince de alınacak ibret dersleri vardır. Kendi nüfuzları altına girmiş ve hatta onların fiili işgallerine uğramış bedbaht bir memlekette nizam ve intizamın teessüsten uzak kalması mihver devletleri için şerefli bir netice sayılamaz, ve bu hal, meşhur yeni nizam hakkında çok fena fikirler verecek bir akıbet gibi görülmekten bittabi kurtulamaz.

Olan bitenlerde mihverin doğrudan doğruya alâka ve mes'uliyeti var olup olmadığını bilmiyoruz. Fakat mihver müdahalesinin son facialardan dolayısile mes'ul olduğunu kimse inkâr edemez. Rumanya hâdiseleri yeni harbin anormal gidişine fena ekler teşkil etti.

Eğer şeref fikrinden bilkülliye tecrid olunacaksa harbin ve sulhun hangi hikmeti ve hangi manası kalır?

YUNUS NADİ

Millî Müdafaa Vekili şehrimizde

Ankara 1 (Telefonla) — Millî Müdafaa Vekili Saffet Arıkan bu akşamki ekspresle İstanbula hareket etti ve istasyonda teşyi edildi.

Sıvasta ilk kar

Sıvas 1 (a.a.) — Mevsimin ilk karı bu gece sabaha karşı yağmış ve ince bir tabaka halinde caddeleri kaplamıştır.

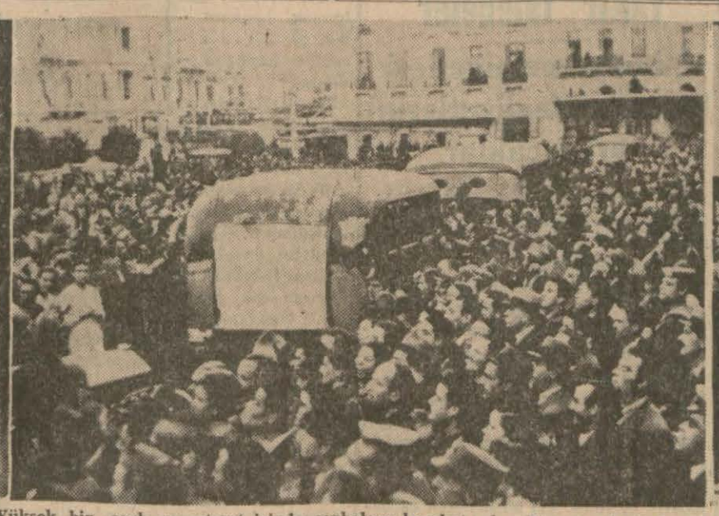

Yunanistandan dün gelen fotoğraflar; sağdan sola: Yüksek bir şevk ve şetaret içinde cephelere hareket eden Yunan askerleri = muhabbetle karşılamıştır = İtalyan kıt'aları üsera kampında makarna bekliyorlar

Atinaya gelen yaralıları on binlerce halk heyecan ve

İstanbul tamamen karanlığa gömüldü

Dün gece bütün ışıklar maskelendiği için koca şehir gözlerden silinmişti

Dün akşam Cağaloğlunu kaplıyan zifiri karanlık içinde mağneziyum ile alınmış bir resim

Bütün memlekette bir müddettenberi safha safha tatbikına girişilmiş olan ışıkların kararтılması ve maskelenmesi işi dün akşamdan itibaren kat'i şeklini almıştır. Dün, gece bütün yurdda açık ve dışarıya akseden ışık kalmamış, resmî daireler, hususî müesseseler, meskenler, nakil vasıtaları, limanlar ve Türk karasuları dahilinde seferde bulunan Türk ve yabancı bayrağını taşıyan vapurlar tamamen ışıklarını maskelemiş lerdir.

Dün gece İstanbul sokaklarında yalnız Belediyenin maskelenmiş mavi işaret lâmbaları yanıyordu. Köprüden Beyoğlu, İstanbul ve Üsküdar yakalarile Halicin derinliklerine bakıldığı zaman bu

[Arkası sahife 3 sütun 5 te]

İngiliz Kralı Almanyaya akın yapan tayyarecilerle bir gece geçirdi

Hükûmdar Berlinin ve diğer hedeflerin bombardımanı ile meşgul oldu

Hava muharebelerile bizzat meşgul olan Kral Majeste George muvaffakiyet göstermiş tayyarecilere madalya veriyor

(Yazısı 3 üncü sahifemizde)

Akdenizde İtalyan donanması tasfiye edilirken

Almanya, Atlantik münakalâtını Kanarya adasından tahtel hirlarla kesmeğe teşebbüs ediyor

Londra 1 (a.a.) — Daily Telegraph gazetesi yazıyor:

«Son iki deniz muzafferiyetinden sonra Akdenizin bütün bahrî vaziyeti temelinden değişmiştir.

Mihverin büyük plânlarında kendisine

(Arkası sahife 3 sütün 3 te)

Amerika süratle 166 torpito yapıyor

Bu suretle İngiltereye bir az da muhrib vermek mümkün olacak

Nevyork 1 (a.a.) — Roosevelt dün gazetecilere yaptığı beyanatta 166 torpitonun inşasını tesri ettirmek maksadile müdahalede bulunduğunu bildirmiştir.

Reisicumhur, İngilterenin Amerikadan diğer destroyerler almak arzusunda olduğu hakkında hiç bir şey söylememişse de, yeni torpitolar hizmete tespit edilen tarihten daha evvel konulabildiği takdirde bu vaziyetin Amerikaya İngiltere için bir miktar daha torpito ayırmak imkânını vereceği zannedilmektedir.

Almanlar Southampton'a çok şiddetli bir taarruz yaptılar

İngilizler de Kolonya limanına hücum ederek bütün tesisatı tahrib ettiler

Londra 1 (a.a.) — Tebliğ:

Düşman tayyareleri dün muhtelif yerlere taarruz etmişlerdir. Cuma günü Londraya birçok bambalar atılmıştır. Hasar büyüktür. Zayiat çok değildir.

Bu gün İngilterenin cenubu şarkisi üzerinde bazı düşman faaliyeti olmuştur. Tayyarelerin hiç biri Londranın cenub kıyılarından ileri geçememiştir. Bu bombalar az hasar yapmışsa da bir kaç kişi yaralanmıştır.

Southampton bombardımanı

Geçen gece Southampton'a karşı mühim düşman tayyare kuvvetleri tarafından yapılan taarruz hakkında yeni tafsilât alınmıştır.

Diğer şehirler üzerine de son zamanlarda yapılan müteaddid taarruzlarda olduğu gibi şehrin merkezine kasden hücum edilmiş ve mağazalarla evlerde çok hasar olmuştur. Şimdiye kadar alınan raporlara bakılırsa, insanca zayiat o kadar yüksek olmıyacaktır. Şehirde bütün hizmetler çok güzel işlemiş ve bilhassa bu hizmetler arasında işbirliği fevkalâde mükemmel olmuş ve büyük işler başarılabilmiştir. Bu arada yangınlar önlenilmiş ve evleri yananlara başka binalar ve yiyecek temin olunmuştur.

Kolonya ve Lorient'e taarruz

Blenheim tipinde tayyareler dün şa-

[Arkası sahife 3 sütun 3 te]

Yunanlıların taarruzu muvaffakiyetle neticelendi

Elen kıt'aları dün Pogradeçe girdi, pek çok ganaim ele geçirdi

Manastır 1 (a.a.) — Manastıra gelen haberlere göre İtalyanlar bütün şimal cephesi boyunca alelâcele ve ağır zayiat vererek Pogradeçten çekiliyorlar.

Yunanlılar, Korka ve Namika dağlarındaki İtalyan mevzilerini tamamile temizlemişlerdir.

İtalyanlar süngü hücumundan çok korkuyorlar

Atina 1 (a.a.) — Reuter ajansının Arnavudluk cephesinden dönen hususî muhabiri yazıyor:

Taze kuvvetler gelmesi üzerine İtalyan ordusunun mukavemeti kayda değer bir şekilde artmıştır. İtalyanlar top, tüfek ve mitralyöz kullanıldığı müddetçe iyi harbetmekte, panik, yalnız Yunanlılar süngü hücumuna kalktığı zaman vuku bulmaktadır. İtalyanlar göğüs göğüse muharebelerde küçük yangın bombaları kullanmakta, hiçbir zaman süngü kullanamamaktadırlar. öylerdeki ahalişinin ve cephedeki askerin mütemadi bombardıman altındaki maneviyatı her türlü sitayişin üstündedir.

Yunan kıt'alarının taarruzları muvaffakiyetli oldu

Manastır 1 (a.a.) — Reuter Ajansının Yugoslavyanın Arnavudluk hududunda bulunan hususî muhabiri bildiriyor:

Şekava çayı boyunca İtalyan mevzilerine şiddetli bir taarruz yaptıktan sonra Yunan hücum kıtaatı dün sabah çayı geçerek Pogradeç vadisine girmişlerdir. İtalyanlar çekilmeden evvel mevzilerini şiddetle müdafaa etmişler ve ağır zayiata uğramışlardır.

Buraya gelen son haberlere göre, İtalyanların Pogradeç'in şimali garbisinde Mokra dağlarında bulunan mühim mevzilerden uzun menzilli toplarını alelâcele kaldırmışlardır.

Yunanlılar Pogradeç'e girdiler

Müşahidler bu topların İtalyanların yeni bir hat teşkil etmesi ihtimali bulunan Elbesan tarafına sevkedildiği fikrindedir. Develi vadisinde Yunan ileri keşif kolları müşkülâta maruz kalmadan vazifelerini görmektedir. İtalyan ric'ati yalnız Pogradeç'e inhisar etmemektedir.

Manastıra gelen haberlere göre şimal cephesinde Yunan hücumlarını durdurmağa uğraşan İtalyanlar daha cenubda Leskoviç ve Kolonya arasında kuvvetli mukabil taarruzlar yapmışlardır. Bu mukabil taarruzların püskürtüldüğü söylenmektedir.

Atina 1 (a.a.) — Yunan başkumandanlığı tarafından dün gece neşrolu-

(Arkası sahife 3 sütun 2 de)

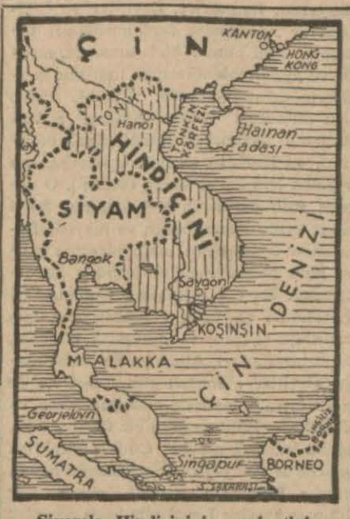

Siyamla Hindiçininin vaziyetini gösterir harita

Hindiçinî-Siyam çarpışmaları

Geniş bir harb halini almak üzere

Siyamlılara göre Fransız kıtaları ve tayyareleri taarruza geçmişler

Şanghay 1 (a.a.) — Fransız Hindiçinisi topçuları perşembe günü Siyamın hudud şehri olan Lakhon üzerine ateş açmışlardır.

Hanoi'deki Fransız makamları bunun yedi Siyam tayyaresi tarafından Hindiçinideki Takhek şehrine yapılan baskına mukabele olduğunu bildiriyorlar.

Siyam makamlarına göre

Bangkong 1 (a.a.) — Siyam başkumandanlığının bir tebliğine göre, Siyam hududundaki vaziyet gergin ve naziktir. Fransızlar tarafından tecavüz hareketleri yapılmaktadır.

Askerî mıntakaların fotoğraflarını aldıkları bildirilen Fransız tayyareleri, hududa bir akın yapan Siyam tayyareleri tarafından püskürtülmüştür. Siyam topçusile mitralyözleri de ateş açmıştır.

Üç Fransız tayyaresinin düşürüldüğü ve bir dördüncüsünün de dağlara çarptığı zannedilmektedir.

Tebliğde ayrıca bildirildiğine göre, Havai ve Saygon'da vukua gelen isyan hareketlerini mühim bir Fransız müfrezesi hududdan bastırmak üzere çekilmiştir. Sair Fransız kıtaatı da istilâ vukuunda köprüleri atmak için emir almıştır.

Siyam kuvvetlerinin 23/24 sonteşrin gecesi Hindiçinideki Fransız arazisini istilâ ettikleri hakkında Japon menabiinden çıkarılan haber Bangkong'da tekzib edilmektedir.

(Arkası sahife 3 sütun 2 de)

Brendizi şehri bombalar altında

İngiliz tayyareleri 12000 kilo bomba atarak askerî hedefleri yaktılar

Kahire 1 (a.a.) — Tebliğ: 28/29 sonteşrin gecesi hava kuvvetlerimize mensub bombardıman tayyareleri Brendizi üzerine müteaddid hücumlar yapmışlardır. Askerî hedefler üzerine 12,000 kilo ağırlığında yüksek infilâklı bombalarla yangın bombaları atılmıştır. Bu bombalardan bir grupu, bir hat halinde, rıhtımlarla benzin depolarının bulunduğu şehrin cenubu şarkisindeki mıntaka arasına düşmüş ve büyük bir yangınla müteaddid küçük yangınlara sebeb olmuştur. Bu yangınlar esnasında bir çok infilâklar işitilmiştir. Diğer bombalar da limanın cenubu şarkisinde bulunan deniz tezgâhlarile benzin depoları civarına düşmüşlerdir. Şehrin cenubu garbisinde bulunan parke etrafına düşen bombalarla limanın cenub tarafındaki ucunda iki yangın daha çıkarılmıştır. Pek şiddetli müdafaa ateşine rağmen hücumlarımız sona erdirilmiş ve tayyarelerimizden hiç birisinde hasar bile vaki olmamıştır.

Bükreşte cinayetler nihayet buldu

Alman fırkaları, bugün Kralın önünde geçid resmi yapacaklar

Bükreş 1 (a.a.) — Rumanyanın üçler paktına iltihakı dolayısile Rumanyada bulunan Alman talim ve terbiye kıtaatı yarın Kral Mihailin ve Başvekil Antonesco'nun önünde bir geçid resmi yapacaktır.

Bükreş 1 (a.a.) — D. N. B. Codreanunun dün sabah yapılan cenaze merasiminde Hitler ve muavini Hess'i temsil eden Alman umumî valilerinden Von Schirach ve Böhle Bükreşten tayyare ile hareket etmişlerdir.

Mareşal Petain bu gün Marsilyaya gidiyor

Vichy 1 (a.a.) — Mareşal Petain yarın Marsilyaya gitmektedir. Mareşal Arles'de tevakkuf edecek ve salı günü Marsilyaya varacaktır.

Gene haber alındığına göre, Mareşal Petain, çarşamba günü vapurla Toulon'a gidecek ve perşembe günü Vichy'ye dönecektir.

Spor

Dün lik maçlarına Kadıköy ve Seref stadlarında devam edilmiştir. Kadıköy sahasında karşılaşan Fenerbahçe - Vefa maçı 4 - 3 Fenerbahçenin galibiyetile bitmiş olmasına rağmen çok sert cereyan etmiştir. Yukarıki resim bu maçta sakatlanan Vefalı oyuncuların sahadaki halini göstermektedir. Dünkü maçların tafsilâtı 3 üncü sahifemizdedir.

Fransaya ne Oldu?..

BÜYÜK SİYASİ TEFRİKA: 23

Yazan:
GORDON WATERFIELD

Reynaud, halkı sürükleyecek lider değildi

Harbdenberi sesleri kısılmış olan sulhçular gene ortaya çıkıp faaliyete girişmişlerdi

En fenası da yeni Başkumandanın bu partiye istinadıydı!

Önümüzde bir mil uzunluğunda, gerimizde iki mil uzunluğunda araba sıraları vardı ve bu muhaceret günlerdenberi ayni şekilde devam etmekte idi. Evvelâ zenginler gitmişler, daha sonra sıra esnafa ve fakir kimselere gelmiş, bunlar da yola dökülmüşlerdi.

Elhasıl Parisle Orleans arasındaki yetmiş beş mil mesafeyi 12 saatte geçebildik ve geceyi arabalarımız içinde geçirdik. Arkadaşlarımızdan Morriot burada bir İngiliz tayyaresine yetişerek ayni gün İngiltereye döndü. Biz ise ertesi gün öğle üzeri Tours şehrine muvasalat edebildik.

Paul Reynaud'nun Fransız siyasetinde oynadığı rol Winston Churchill'in İngiliz siyasetinde oynadığı role benzer. Reynaud'nun istikbali karanlık gören sözleri, çok doğru çıktı. Kendisi, muktedir, cesur ve mücadeleci bir adamdı. Churchill de böyledir. Fakat onun Churchill'e benzemiyen bir tarafı, hükûmeti de birlikte sürüklemeğe muvaffak olamamasıdır. Reynaud, Clemenceau gibi aman vermiyen bir lider değildi. Çünkü uyuşma siyasetini takib ediyordu. Fransanın, müttefiki olan Çekoslovakyaya karşı taahhüdlerini ifa etmiyeceği anlaşıldığı zaman Reynaud, Campinchi ve Mandel hükûmetten çekilmek üzere idiler. Fakat tarihî bir buhran sırasında Fransız hükûmetini zayıf göstermemek icab ettiğine dair ileri sürülen mütalealar, onları istifaden vazgeçirmeğe kâfi gelmişti. Reynaud ufaktefek bir adamdır. Nutuklarını çok iyi hazırlar ve yazarsa da hitabet kudretini haiz değildir. Sonra Reynaud bütün Fransız milletini arkasından sürükleyecek kudrette bir lider de sayılamaz. Onun Maliye Nazırlığı sırasında vergileri ağırlaştırması, birçok düşman kazanmasına sebeb olmuştu. Gerek halkın, gerek parlamentonun geniş muzaharetini haiz olmadığı için kabinesine çeşid çeşid adamlar almak ıstırarında kalmıştı. Onun kabinesinde sulh taraftarı olan sağlar vardı ve bunlar onun münekkidleri arasında idiler. Reynaud bu adamları sürükleyebileceğini sanmıştı. Halbuki onlar, Reynaud'yu atmağa muvaffak oldular. En büyük hatası 7 haziranda kabinesini tadil ettiği zaman 82 yaşındaki Mareşal Petain'i Başvekil muavini olarak kabineye alması idi. Mareşal Petain, Verdun kahramanı sıfatile «geçemezler!» diye bağıran adam olduğu için halk tarafından seviliyordu. Fakat Mareşalı yakından tanıyanlar, endişe içindeydiler. Petain, bedbinler arasında idi. İhtiyarlık onu maddeten çok zayıflatmıştı.

Mareşal Petain 1935 mayısında Cracow'u ziyaret ederek Pilsudski'nin cenazesinde hazır bulunduğu zaman Goering'le Alman zabitleri, Petain'e en büyük hürmeti göstermişlerdi. Mareşal Petain, Yugoslavya Kralı Alexandr'ın cenazesinde de Fransayı temsil ettiği için burada karşılaştığı nazi şefleri ve Alman ordusu mümessilleri de ona karşı ayni şekilde hareket etmişlerdi. Daladier'nin hatalarından biri Petain'i Madride sefir olarak göndermesi idi. Çünkü bu sayede Almanlarla İtalyanlar Petain'i kazanmak için herşeyi yapmağa müsaid muhiti bulmuşlardı. Petain, askerî sınıfı en mümtaz sınıf sayan adamlardandı ve genc Almanya, genc İtalya ve genc İspanyanın disiplinini takdir ediyordu. Bu yüzden Fransanın hezimete uğraması üzerine Weygand'la birleşerek Alman ordusu rüesasile şerefli bir anlaşma yapabileceğini sanmıştı. Petain'in anlayamadığı nokta, Fransanın eski tertib Almanya ile değil, belki Fransayı köleleştirmek istiyen nazistlerle harbettiği idi.

73 yaşındaki General Weygand'a gelince onun da düşünceleri aşağı yukarı Petain'inkinden farksızdı. İhtimal Weygand, Hitler'in Fransaya karşı neler düşündüğünü daha iyi biliyordu.

Weygand, harbin kaybedilmiş olduğuna inandığı bir sırada kumandayı Gamelin'in elinden almak fikrinde değildi. Bununla beraber başkumandanlığı ele alır almaz elinden geleni yapmış, fakat Fransanın ıstırab çekeceğini, ve ıstırab çeke çeke kendini bulacağını, kendine geleceğini aklına getirmemişti. Halbuki Fransa, ancak harbi sonuna kadar devam ettirmek ve uzun harbi göze almak sayesinde kalkınabilecekti, fakat Weygand'la Petain İspanyada olup bitenleri gördükleri için başka türlü tesir altında kalmışlardı. Zaten Weygand bir müddettir faşizme temayül gösteriyor ve bir iki defa miralay de la Roque'un toplantılarında söz söylemiş bulunuyordu.

Müttefik ordular başkumandanının ve Fransa Başvekil muavininin bu düşüncede bir adam olması tehlikeliydi. Fakat daha fenası, bunların sulh partisine istinad etmeleri idi. Bu parti, Münih'tenberi mütemadiyen sulh için çalışıyor ve her ne zaman kat'î bir karar verilmesi, kuvvetli bir siyaset yapılması icab ederse derhal kendini gösteriyor, ihtiyatlı siyaset tavsiye ediyor, ve nihayet hükûmet asgarî mukavemetle iktifaya mecbur oluyordu. Bonnet'ler, Laval'ler ve Caillaux'lar hükûmette bulunmadıkları zamanlar dahi bunlar kulis arasında, meclis ve âyan toplantılarında mutlaka kendilerini gösteriyorlardı. Eylûlde harb ilân olunduğu zaman Fransız milleti derlenip toplanarak ihtilâflarını unutmuş, ve Hitler'in tecavüz siyasetine son vermek için harbe karar vermişti. O zaman sulh partisinin sesi kısılmış, fakat sekiz aylık muharebeden ve mayısla haziranda başgösteren mağlûbiyetten sonra sulh partisi kendini yeniden hissettirmişti. Bu parti, bilhassa Cumhurreisi Lebrun'ün etrafında çalışarak onu kazanmağa çalışmış ve muvaffak olmuştu. Sulh taraftarları, Almanya ile harbetmeğe aleyhtar oldukları gibi İtalya ile de harbetmenin manasız olacağını iddia ediyorlardı. Bunlara göre bir faşist - lâtin bloku kurmak gerekti. Çünkü ancak bu sayede Almanyaya karşı gelmeğe imkân vardır. Fransanın mağlûb olmağa yüz tutması üzerine Laval gibi haris adamlar işbaşına geçmek sırasının hulûl ettiğine inanarak Tours ve Bordeaux'da Fransız hükûmetinin başına üşüştüler. Fransadaki sulh taraftarları, İngilteredekilerden daha nüfuzlu ve daha kuvvetli idiler. Çünkü Fransada bu mesele yalnız bir haricî siyaset meselesi değildi. Belki dahilî siyaset meseleleri sırasında idi ve en feci ihtilâflara sebebiyet vermekte idi. Bu vaziyet İspanyanın dahilî harbi sırasında da kendini göstermişti. Fransadaki sollar İspanya cumhuriyetçilerine yardım etmek istemişler, bundan başka Almanyanın şarkî Avrupada nüfuzunu takviye etmesine karşı gelmeğe uğraşmışlar, ve Fransanın Çekoslovakyaya karşı taahhüdlerini ifa etmesi lehinde davranmışlardı. Buna mukabil sağlar, sulh partisine temayül gösteriyor ve sulh partisi Fransanın huzur içinde yaşamasını dileyordu. Fransada eski ideolojik husumetler tekrar alevlenmişti. Fakat iki taraf arasında sarih bir hattı fasıl yoktu.

Meselâ sosyalistler arasında Paul Faure'un başında bulunduğu bir grup, her ne pahasına olursa olsun sulh lehinde idi. Sonra sağlar arasında Louis Marin'in riyaset ettiği grup, Almanya ile sonuna kadar harbetmek taraftarıydı.

(Devam edecek)

Şehir Haberleri

İlkmekteblerdeki fakir talebeler

Himaye cemiyetleri bu sene faaliyetlerini artıracaklar

İlk mekteblerdeki fakir talebeleri himaye etmek maksadile kurulan «Yoksul çocukları himaye cemiyeti» 16 kazada teşkilâtını tamamlamıştır. Cemiyetlerin, şimdiye kadar gösterdikleri faaliyetini tespit etmek üzere bu ayın on beşinde bir kongre yapılacaktır.

Halen ilk mekteblerde yardıma muhtac talebe mevcudu on beş bini bulmaktadır. Geçen sene bu talebenin ancak 11 binine yardım yapılabilmiştir. Partinin himayesinde kurulan cemiyetler, bu çocukların hepsini iaşe etmek ve ihtiyacları olan ders levazımını tedarik eylemek için müştereken çalışacaklardır.

Hastalığa müstaid olan fakir talebenin prevantoryoma yatırılması icab ettiği takdirde masrafları cemiyetler tarafından ödenecektir. Yardımın mekteblerde tedrisata başlandığı zaman derhal yapılması için cemiyetler lâzım gelen tedbirleri alacaklardır.

Askerlerimize kışlık hediye

Şişli Halkevinde toplanmakta olan kahraman askerlerimize kışlık hediye yekûnu yirmi bir bin parçayı geçmiştir.

Konyada

Konya (Hususî muhabirimizden) — Askerlerimize kışlık giyecek hediyeleri verilmesine Konyada hararetle devam ediliyor. Her evde, her elinden iş gelen kadın, bu mukaddes uğurda hazırlık yapmakta, çorab, eldiven, fanilâ, süveter işlemekte, pamuklu dikmektedir.

Adanada

Adana 27 (Hususî muhabirimizden) — Askerlerimize kış hediyesi toplanması bütün hızile devam etmektedir. Millî Mensucat fabrikası amelesi (2000) pamuklu hediye etmişlerdir.

Asker ailelerine yardım

Askere gidip zevceleri çalışmağa mecbur olan erlerin ilk mekteb çağına gelmemiş çocuklarının Çocuk Esirgeme Kurumu Anakucağına meccanen alınmaları takarrür etmiştir. Şehrimizden askere giden erlerin muhtacı muavenet ve iaşelerile mükellef olduğu efradı ailesine bu günden itibaren muntazam yardım başlayacaktır. Maaşları ve şahsî gelirleri yüz liradan fazla olan vatandaşların vereceği yardım paralarının da bu günden itibaren toplanmasına ve maaşlardan kesilmesine başlanacaktır. Asker ailelerine ilk yardım Belediye bütçesinden ayrılan 40 bin liradan yapılacaktır. Bu şekilde yardım edilecek 3000 aile tespit olunmuştur.

Türk borcu tahvilleri

Türk borcu tahvillerinin her üç kısmına aid tediyata başlanmıştır. Tediyat tranş farkı olmaksızın beher kupon mukabili 0,7346 dolar mukabili 0,9547 Türk lirası ve 1934 ikinci sıra Türk borcu tahvilleri için ise, 18,75 Fransız frangı mukabili 0,5558 Türk lirasıdır.

HAVA TEHLİKESİNE KARŞI

Sığınakların rolü

Apartıman bodrumları iyi tedbirlerle emniyetli birer korunma yuvası olurlar, açık arazide ise...

YAZAN: **Arif A.**

Mevzua bir iki rakamla girmek her halde işin maddî tarafını göstermek bakımından faydalı olacaktır kanaatindeyiz..

Büyük Harbde en toplu hava taarruzu 37 tayyarelik bir filo halinde Paris üzerine yapıldı.. Neticede 870 kişi öldü ve yaralandı. Korunma tedbirlerinin tam olarak tatbik edilmediği muhakkaktı. Fakat buna mukabil havacılığın da gerek evsaf, gerekse yük taşıma kabiliyeti cihetinden bu güne nazaran çok geride bulunduğunu da inkâr etmiyeceğiz. Ortalama bir hesabla dört yüz kilo bomba taşıyan bir tayyare, «15» kişinin ölümüne sebeb olmuştur.

Son harbde atılan yedi bin bomba, ancak on sekiz kişinin ölümüne sebeb olmuştur ki, tayyareciliğin ilerleyişi yanında, korunmanın da muvaffakiyetli varlık gösterdiğini anlatması bakımından bu rakam üzerinde düşünmek hayırlı olur.

Büyük Harbin tecrübelerinden öğrenildiğine göre; topçunun devamlı ve şiddetli bombardımanı neticesinde bir köy içindeki bütün binaların yıkıldığı, yandığı görülmüş, fakat kârgir binaların delik deşik olmuş duvarları dibinde bodrum katlarının sapasağlam ayakta durduklarına şahid olunmuştur.

Şu ufak rakamlardan bir netice çıkarmak lâzım gelirse, diyebiliriz ki; hava taarruzu, bu tehlikenin ne olduğunu bilmiyen, varlığını korumak yolundaki tedbirleri ihmal edenler için ciddî korkudur.. Fakat kendini korumak istiyenler içinse, mukadderatın önüne geçilemiyecek müstesna hâdiseler ve haller dışında, pek de ürkülecek bir şey değildir.. Yalnız dikkat etmek lâzımdır ki, kârgir binaların bodrum katları, alınacak tedbirlerden biri olan sığınakların kurulmasına en uygun düşecek fırsatlardır.. Çünkü Büyük Harbin bombardıman neticesini bu gün görebilmek için en az kilometre murabbaına beş, on bin kilo bomba atılması icab edecektir. Böyle bir netice de mütearrız için çok güç olacağı gibi pahalıya da mal olur. Havacılık malzemesinin pahalı olduğu kadar kaybolanlarının yerine getirilmesi de müşkül dür. Maddî ve manevî fedakârlıklar ister.. Bu noktai nazardandır ki, tahribden ziyade sivil halkın maneviyatını kıracak patlaması şiddetli bombalar daha çok kullanılmaktadır. Beş kişi öldürecek bomba yerine beş yüz kişiyi gürültüsile heyecana düşürecek infilâklı bombalar tercih edilir.. Bu halde kârgir binalarımızın bodrum katlarında hazırlıyacağımız sığınaklar hayatımızı korumak bakımından ehemmiyet kazanacaklardır.

Mahallî hükûmetin inşaat sıralarında bile yapılmasını mecburî kıldığı apartıman altlarındaki sığınakları benimsememek doğru bir düşünce değildir.. Pencere ve kapı aralıklarının muntazam kapatılmasile ve iki taraftan giriş ve çıkış kapısı bulunacak tarzda hazırlanacak bir bodrum katı, en emniyetli bir korunma yuvası, itimad edilir bir sığınak olur..

Bazı mıntakaların boş düzlüklerinde ferdlerin mecburiyet ödeme düşüncesile kazdıkları ve üzerlerini dört ağac dalı ve beş altı santim toprakla örttükleri sığınak müsveddelerinde barınacaklar için hiç bir fayda beklememelidir. Bu şekil, hendeklerin maksaddan çok uzak olduklarına inanmak buraya sığınacaklar kadar kazdıranın da kanaat etmesi zarurî olan bir haldir. Bu takdirde siper denilen yarım metre genişliğinde, 2 metre derinliğinde ve ikişer metre kolları olan bir zaviye şeklinde korunma siperleri kazarak bir kısmının üstünü kalaslarla kapamak ve iki kat kum torbasile takviye etmek daha doğru ve yerinde bir tedbir olur.

Bu şekil korunma siperlerinin mevcudiyetine kanaat etmiyecekler, sığınak örneklerini yakından tetkik ederek ufak bir fedakârlıkla ailesi efradını korumak yolunda çalışmak borcundadır. Esasen toplu sığınaklardan ziyade münferid ve küçük sığınakların rüçhaniyeti vardır. Hava harblerinin meydana getirdiği tehlikelere karşı sadece orduların değil, şehirlerin ve ferdlerin bile en müessir müdafa tabiyesi dağılmaktır. Toplu olmaktan ziyade münferid ve dağınık bir halde kurulacak koruma siper ve sığınaklarda böyle bir gayenin tahakkukuna yardım etmeleri dolayısile tavsiyeye değer mahiyettedirler.

Felâketezdeye yiyecek, askere kışlık hediye olarak giyecek vermek zevki kadar korunma işinde idarî teşkilâta yardım maksadile yapılacak her fedakârlık ödenmesi zarurî bir borc telâkki edilmelidir.

A. A.

HEM NALINA MIHINA

Karanlık ve Belediyenin vazifeleri

İstanbul, dün gecedenberi kapkaranlıktır. Şehrin bu karanlığı karşısında, yüreğimiz aydınlık olsun diyoruz ve İstanbulun bütün ışıklarını örten siyah perdelerin arkasında, apaydınlık odalarımızda, çalışır, konuşur ve eğlenirken harbe karşı bir ihtiyat tedbirinin tam ve mükemmel olarak alınmış olmasından doğan bir ferahlıkla yüreğimiz aydınlıktır.

Hükûmet, ışıkları karartma tedbirinin icab ettirdiği her türlü tedbirleri alıyor. Örfi idare ilânı, askerî mahkemeler teşkili, sabıkalılara iş bulunarak ve yatacak yer gösterilerek bunların gözönünde ve polis nezareti altında tutulmaları gibi ihtiyat tedbirleri, hep karanlık işler peşinde koşanların karanlıktan istifade etmelerine mâni olmak içindir.

Avrupa harbinin doğurduğu bu gayritabiî hayatın icab ettirdiği diğer bütün tedbirlerin de alınacağına şüphe yoktur. Bu arada, Belediyemize de, mühim vazifeler düşmektedir ki bunların biri de, kazalara meydan vermiyecek bazı tedbirlerin biran evvel alınmasıdır.

Meselâ, Eminönü, Karaköy gibi kalabalık meydanlarla büyük caddelerde, vapur iskelelerinde maskelenmiş ışıkları çoğaltmak lâzımdır. Ankaraya nazaran, İstanbulda, bu çeşid maskeli şehir tenviratı pek azdır. Bunların, karanlıkta yürüyenler için, denizlerde gemilere yol gösteren sahil fenerleri hizmetini görmekte olduğunu unutmamak lâzımdır.

Sonra, yollarda çukurlar, tümsekler, taş ve toprak yığınları, inşaat malzemesi bırakmamak icab eder. Meselâ, Taksimdeki Sıraelviler caddesinin bugünkü halile kalması doğru değildir. Bu halde bulunan yolların sür'atle bir çaresine bakılmalıdır. Bilhassa, caddelerde pek tehlikeli olan lâğım çukurları ve diğer manialar, üstü maskelenmiş mavi fenerlerle gösterilmelidir. Harb halinde olmadığımıza göre, bugün için gayrimevcud bir tehlikeye karşı aldığımız iyi tedbirlerin, bugün için mevcud bir tehlikeyi, yurddaşların sakatlanmasına ve ölümüne sebebiyet verecek bir görünmez kaza haline getirmemesi icab eder. Bir yangın vukuunda, bunu sür'atle söndürebilmek için, o mıntakanın muvakkaten aydınlatılması lâzımdır. Çünkü harb halinde olmadığımıza göre, mutlaka, tam karanlık yapacağız diye, yangının büyümesine meydan vermek doğru olmaz. İşin eşkâlini değil, ruhunu düşünmek lâzımdır. Böyle düşününce, hatta harb halinde bile, yangın çıkan mıntakanın muvakkaten aydıntılmasında mahzur yoktur; çünkü bizzat yangın, düşman tayyareleri tarafından görülmesinden korkulan ışığın ta kendisidir.

Henüz acemisi olduğumuz bu ışıkları karartma işinde, tedricen tecrübe sahibi olacağımıza şüphe yoktur; fakat meselâ, Londrada, her türlü kazaları önlemek için, uzun tecrübelerden sonra alınmış olan tedbirleri öğrenip hemen tatbik etmek muvafık olur. Fakat ilk yapılacak iş, yollarda çukurlar, taş, toprak ve malzeme yığınları bırakmamak, uzun sürecek yeni yol ve kanalizasyon inşaatına başlamamaktır.

Muhterem Belediye Reisimizin, bu işte Belediyeye düşen tedbirleri sür'atle alacağından şüphe etmiyoruz.

PİYASA HAREKETLERİ

Haftanın bilânçosu

Bellibaşlı ithalât ve ihracat - Ticarî itilâflar - Sanayide ham madde

Harbin, bütün memleketlerde olduğundan çok az ve daha hafif olarak, haricî ticaretimizde yaptığı tesirlerin kısa sürdüğünü ve sür'atle zail olduğunu memnuniyetle görüyoruz. Geçen bir hafta içinde, ihracat faaliyetimiz evvelki haftalara nazaran çok daha hareketli ve dolgun yekûnlu oldu. Bir haftada yalnız İstanbuldan 3,500,000 liralık ihracat yapılması, bugün için çok memnun olunması lâzım gelen bir miktardır. Buna mukabil geçen bir hafta içinde ithalâtımız kara yolile yapılan muayyen kalemlere inhisar etmiştir.

Şunu da kaydetmeden geçmiyelim ki: Bir müddet tam bir durgunluk geçiren ve yeniden hiç bir eşya geçmiyen İstanbul gümrükleri İkinciteşrin ayında, bir ay evvelki 1,600,000 liralık gümrük resmi varidatına mukabil 2 milyon lirayı geçmiştir. Bu suretle gümrükler varidatı normal zamanların miktarına doğru gitmektedir.

Neler ihrac ettik?

Geçen bir hafta içinde İstanbuldan bilhassa Filistine iç fındık, müteaddid partilerde tuzlu balık, zeytin ve ceviz; Macaristana deri, barsak, altı parti iç fındık, amyant; Yunanistana yumurta, dört parti tuzlu balık; Yugoslavyaya yirmi parti iç fındık; Bulgaristana dört parti tuzlu balık, iki parti balmumu ve çam kabuğu; Rumanyaya tuzlu balık, tütün, iki parti iç fındık, lâkerda, zeytin; Mısıra tütün; Çekoslovakyaya erik kurusu; İngiltereye tütün (ki 1,300,000 liralık bir partidir), keten elyafı; İtalyaya iki parti deri; Almanyaya tütün (yarım milyon liralık bir partidir); İsveçe üç parti iç fındık; İsviçreye iki parti iç fındık ihrac ettik:

Burada nazarı dikkati celbeden cihetler, ihrac ettiğimiz maddelerin çeşidli oluşu, bugünkü yolların imkânları dahilinde muhtelif memleketlere dağılışıdır. Bu meyanda tütünlerimizin ve iç fındıklarımızın iyi satış imkânları bulduğu da görülmektedir.

Yeni anlaşmalar

Geçen bir hafta, yeni ticarî hareketlere imkân hazırlayan iktısadî temaslar bakımından bir hayli hareketli ve verimli olmuştur. Ankarada bulunan İngiliz heyetile 5,5 milyon liralık yeni bir anlaşma yapıldığı haberi geldiği sırada gene Ankarada bulunan Alman ticaret heyeti azaları da şehrimize dönmüş ve heyet azası tütün ve kuru meyva mübayaatı üzerinde hükûmetimizle mutabakat hasıl olduğunu söylemiştir. Hindistandan da memleketimizle ticarî münasebat tesisi için bir heyet Ankaraya gelmiştir. Bundan evvel bir ticaret mümessilimizin Hindistana gidip geldiği unutulmamış olsa gerektir. İsviçreden gelmesi beklenen ticaret heyetinin muvasalatı gecikmiş olmakla beraber İsviçre konsolosluğu heyetin gelmek üzere olduğunu alâkadar makamlara bildirmiştir.

Ham madde tevziatı

Sanayiicilerimizi başlıca meşgul eden mesele ham madde tedariki ve tevziatıdır. Sanayicilerimiz büyük bir mahrumiyete uğramadan -şimdilik de olsa- ham maddeye kavuşmuş bulunuyorlar. Tenekeye muhtac olan sanayi şubelerine uzunca bir müddet yetişecek teneke bu hafta içinde tevzi olundu. Ellerinde şimdilik ham maddeleri olan kauçuk sanayiine İngiliz ticaret birliğinin getirttiği 3,2 ton ham kauçuğun tevzatı yapılacaktır. Bu hafta içinde yeni gelen kimyevî maddelerin de tevziatı yapılacaktır.

Alâkadar mehafilde sanayiimizin ham maddeleri için tam bir nikbinlik vardır. Almanyadan yeni anlaşma ile gelecek sanayi yedek aksamı ve İngiltere ile Uzakşarktan alınacak bazı ham maddelerin müjdesini de biz burada verelim.

Faik GÜNERİ

Doğru değil mi?

İstanbul caddelerinde başı boş hayvan sürüleri

— Haniya babahindiler!

Sesi zaman zaman bütün şehir halkının kulaklarında acı akisler yapıyor. Ekseriya bir iki çocuğun acemi ve beceriksiz nezareti altında sayıları yüzü geçen hayvancıklar sağa sola seğirtmekte, geleni geçeni taciz etmekte, kaldırımları kirletmektedirler. Dünyanın hiç bir medenî şehrinde hindilerin bu suretle satıldığını kimse iddia edemez. Bazı esnaf kendi teşebbüslerile mi, yoksa Belediyenin irşadile mi, hindileri de, tavuklar gibi kapalı kafeslerde ve at sırtında gezdirmektedirler. Lâkin bu, kâfi değildir. Bütün hindi satanların o esasa riayete mecbur tutulmaları lâzımdır. Sırtta yük taşımanın ve eşekle gezmenin yasak olduğu bir şehirde başı boş hayvan sürüleri dolaştırılmasının da men'i lâzımdır, diyoruz.

Doğru değil mi?

Satie davası yeniden nakzedildi

Fındıklıdaki «Satie» binasının alım, satımından çıkan davada, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesi, Deniz Bank erkânından bir kısmı hakkında mahkûmiyet kararları vermişti. Temyiz birinci ceza dairesi de, mahkûmiyetleri, hâdisede vazifeyi suiistimal suçunun maddî ve manevî unsurları mevcud olmadığı kaydile, nakzetmişti.

Fakat, Başmüddeiumumilik, bu lehteki bozma kararının tashihini isteyince, Temyizin dört ceza dairesi azasından müteşekkil umumî heyet toplanmış, dosya üzerinde tetkikat yapmıştır. Neticede, karar, dava olunanlar aleyhinde bozulmuştur.

Kısrak tekmesile ölmüş!

Ramide Topçularda Çigozyolu denilen yerde, sekiz senedir beraber yaşadığı metresi Santuhiyi, kıskanclığından bıkarak öldürdüğü iddia olunan arabacı Danyalın muhakemesine ağır cezada başlanmıştır. Danyal: «— Onu ben öldürmedim, ahırda azgın bir kısrağım vardı, kısrak tepmiş, kafatasını çatlatmış. Kadını ölmüş görünce, beni öldürmüş sanırlar diye korktum, cesedi üç gün ahırda sakladım. Kokmağa başlayınca da bahçenin bir köşesine gömdüm» demiştir. Şahidlerin celbi için muhakeme talik olunmuştur.

Hava Kurumuna teberruda bulunan hamiyetli tacirlerimiz

İstanbul tütün tacirleri Türk Hava Kurumuna aşağıda gösterildiği miktarda, teberruda bulunmak hamiyetini göstermişlerdir. Tebrik ve takdirlerimizle neşrediyoruz:

Felemenk - Türk tütün şirketi 2500, Bay Mithat Nemli 2500, Bay Herman Spirer ve şürekâsı 2500, Türk Tütün Limited şirketi 2500, Bay Sabri ve Bekır Tüten 2000, Bay Hasan Kozluca 2000, Geri Tabako 2000, Yerli Ürünler Türk Anonim şirketi 2000, Bay Konstantin Sedenko 2000, Baker Müessesesi Tütün şubesi 1700, Bay Abdi Fuad Akev Limited şirketi 1500, Bay Ümberto Polizio 1500, Ali Ağazade Bay Ali Rait ve şürekâsı 1400, Bay İskender Mehmed Dramalı 800, Bay Tahir Kavala 700, Bay Mustafa Salih 500, Bay Papadatos kardeşler 500, Bay Nazım Ekmen 500, Bay Cemal Çapraşık 450, Bay Cemil Aviğdor 400, Bay Edib ve Şekeroğlu 350, Bay İbrahim Santur 300, Bay Sarım Kibar 300, Oritab Limited 300, Bay İhsan Torık 300, Bay Receb Köken ve Hüseyin Yaka 300, Bay İbrahim Paşaoğulları 150.

Sıhhat Vekili şehrimizde

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekili Hulûsi Alataş dün sabah Ankaradan şehrimize gelmiştir. Sıhhat Vekilimizin birkaç gün şehrimizde kalarak bazı mühim hususlar, bilhassa yabancı memleketlerden getirilmesi zarurî olan müstahzarat ve ilâc fiatlarındaki gayritabiî yükselişlerle alâkadar olacağı anlaşılmaktadır. Ecza tacirlerinden mürekkeb bir heyet de Vekili ziyaretle bazı temennilerde bulunmağa hazırlanmaktadır.

Çakı ile yaraladı

Aksarayda Sofularda oturan Sabri, bir kavga esnasında arkadaşı Faiki çakı ile kolundan yaralamıştır. Faik tedavi altına alınmış, Sabri yakalanmıştır.

Kısa Haberler

Haber verildiğine göre şimdiye kadar İstanbulda bulunan Osmanlı Bankası umumî merkezi Ankaraya nakloluna caktır.

★ Sirkecide Beşir Kemal eczanesi karşısındaki adanın istimlâki ikmal edildiğinden tramvay hattına tesadüf eden bu binaların Sirkeci şimendifer gari istikametinden yıkılmasına başlanılmıştır.

★ **Avrupa ekspresi dün dört saat rötarla gelmiştir.**

★ Son zamanlarda muhtelif memleketlerden gelmiş ve gelecek olan kimyevî maddelerin tevziatına önümüzdeki hafta başlanacaktır.

Almanyadan gelen lokomotifler

Almanlar tarafından teslimi deruhde edilen modern lokomotiflerin bir kısmı Sirkeci istasyonuna gelmiştir. Krupp fabrikalarında yapılan bu lokomotiflerin kısa bir müddet zarfında tamamen teslim edileceği alâkadarlara bildirilmiştir.

Divanı harb reisliği

Örfi İdare komutanlığı divanı harblerine aid kadrolar tamamlanmaktadır. Divanı harb reisliğine topçu yarbay Reşid tayin olunmuştur. Adliye Vekâleti de divanı harbe sivil hâkimler verecektir.

Vesaiti nakliye kazaları

Beşiktaşta Uzuncaovada oturan 48 yaşlarında Zeyneb, tramvaya binerken muvazenesini kaybederek düşmüş, başından ve kolundan ağırca yaralanmıştır.

***

Edirnekapı - Cihangir hattında işliyen şoför Süleymanın idaresindeki otobüse, Taksim meydanında arkadan gelen 194 numaralı tramvay şiddetle bindirmiş, hâdise neticesinde tramvay da, otobüs de hasara uğramıştır. İnsanca zayiat olmamıştır.

***

Şoför Satının idaresindeki Belediye temizlik işleri kamyonu dün Saraçhanebaşından Fatih istikametine giderken seyyar satıcı Orhanın arabasına çarpmış, araba parçalanmıştır.

İtalya ile ticarî münasebatımız

İtalya ile aramızda denizyolile her türlü münakalât durmuş olduğu için, İtalyan deniz firmalarının da iştirakile Türkiye ve Balkan memleketlerile ticarî nakliyatı temin için kara yolile vagon gropaj servisi ihdas etmişlerdir. Bu ticarî katarlar İstanbul ve İtalyan şehirlerinden haftada üç, dört defa karşılıklı tahrik olunacaktır.

Yugoslavyanın millî bayramı

Yugoslavya kulübünde dün yapılan resmi kabulde bulunanlar

Dün Yugoslavların millî bayramı idi bu münasebetle dün sabah Yugoslav kulübünde bir resmi kabul yapılmış, Yugoslav konsolosu tebrikâtı kabul etmiş ve bir nutuk söylemiştir. Dün akşam Yugoslav kulübünde bir ziyafet verilmiştir.

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Hariç için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Hayattan hikâyeler

Mustafendi dayım

Mahmud Yesari

Ali Efendi, Ömer Ağa gibi isimler vardır. Biz, bunları, yazıldıkları gibi söylemeyiz: «Alefendi», «Ömera», «Mustafendi» de bu silsiledendir. Mustafa Efendi dayım, diye anlatmağa kalkışsam bocalayacağım. Çünkü büyük dayım, Mustafendinin portresini sadakatle çizmek kabil olmıyacak.

Mustafendi dayım, annemin dayısı. Boy, iki, iki metre değilse de, bir doksan beş muhakkak. Bir buçuğa yakın göğüs. Kalın püskürme kaşlar ve pos bıyıklar altında, herşeye rağmen, hayata gülümsiyen tatlı bakışlı gözler, tatlı bükülüşlü dudaklar.

Ondan, bütün aile şikâyet ederdi: Okumamış, bir yerde iş tutmuyormuş.

Çocukluğumdan, o dağ gibi zeybeğin ölümünden sonra, meseleyi anladım.

Onun kardeşleri vezir karısı olmuştu. Enişteleri vezirdi. Fakat, o, zeybek kalmıştı.

Tam, su katılmamış Aydın zeybeği. Akşamları masasını kurar, kafayı çekerdi.

Kardeşleri, enişteleri, hepsi zengindiler. O, birine metelik vermez, en zengin konakta, bir çilingir sofrası hazırdı, keyfini çatardı.

Beyler, paşalar, umurunda değildi. Konakların, yalıların, selâmlık dairesine, uşaklar tarafına gider, keyif olur, parmaklarını bir çalpara gibi çıtlata çıtlata, dizlerini küt küt yere vurarak, -şimdiki aşılama soğuk zeybek oyunu değil-, Aydın efelerinin hodori meydan oynadıkları zeybek oyununu oynardı.

İşsiz kalınca İstanbula gelirdi. Onu, «Hademei hassa» ya yazdırmışlardı. Sıkılmış çıkmış. Kendi itiraf ediyor:

— Fena ettim, be! Göğsümden itseler, bugün, binbaşı idim.

«Göğsümden itseler!» Esprinin inceliğine bakın. Mizah gazetelerinin soğukluklarına benziyor mu?

İstanbula işsiz geliyor, ona; gene bir iş buluyorlar, filânca yerde nahiye müdürlüğü, yahud kaymakamlık.

Mustafendi dayım, akrabalarından «avaid» ini alıyor, cebine koyuyor, yeni ervabları da giyiniyor, artık «mahalli memuriyetine».

Mustafendiden bir ay ses yok, iki ay ses yok. Konaktakiler, yalıdakiler, biraz: Oh! diyecekleri sırada, Mustafendi, çıkıp geliyor. Geliyor ama, sırtında, ne palto, ne pardesü, ne de yeni esvab. Kıyafet perişan.

Soruyorlar:

— Gene ne oldu?

İçi geniş insanlar başka oluyor:

— Allah cezasını versin, istifamı verdim, geldim.

— Peki, neden?

— Mal müdürüne kızdım, dövdüm. Jandarma çavuşuna kızdım, dövdüm. Muhtara kızdım, dövdüm.

Ablası, büyük teyzem bir gün isyan etmisti:

— A Mustafa, biz, seni oralara adam dövsün, diye mi gönderiyoruz?

Mustafendi dayımın dünya umurunda değil ki. Ona, tekrar «üst baş» yapılıyor, tekrar «memuriyet» bulunuyor. O, elini kolunu sallayarak gidiyor ama, konaktakiler, yalıdakiler, halecandalar.

Haksız da değiller. Çünkü, Mustafendi, kendi tabirile, iki ay sonra «zımbıldayıp» geliyor.

— Mustafa, ne oldu?

İçi rahat insan. Rahat nefes alıyor:

— Allah cezasını versin, istifamı verdim, geldim.

— Peki, neden?

— Mutasarrıf, tekzereme aksi cevab yazdı. Tezkereyi yazan ,ben değilim ki, bizim kâtib. Kâtibe bastım köteği. Şimdi, vilâyet hastanesinde yatıyor.

Ve Mustafendi dayım, bütün «idarî vukuatını», gayet rahat bir vicdan, bir lisanla anlatıyor. Ona, tekrar «üst baş» yapılıyor, tekrar memuriyet bulunuyor. O, elini kolunu sallayarak gidiyor ama, konaktakiler, yalıdakiler, bu sefer, pek fazla halecanda değiller:

— Mustafa, buradan dönmez. Valiye, mutasarrıfa kadar tezkereler uçurduk. Onu, kendi havasına bırakacaklar. Buradan da rahat yer bulamaz.

Bir ay, bu «rahat yer» den, tam bir ay sonra «zımbıldayıp» gelmişti.

— Mustafa, ne oldu?

İçi rahat insan, dedim ya, geniş göğsünü gererek yorgunluk alıyor:

— Allah cezasını versin, istifamı verdim, geldim.

— Peki, neden?

— Kasabada zeytin ağacları var. Yollar, zeytin çekirdeklerile dolu. İkide bir ayağım çekirdeklere takılıyor, düşüyorum!

MAHMUD YESARİ

Siyasî icmal

Balkanlara dair müşahedeler

Yunanistanda:

Yunan - İtalyan harbi Yunanistan lehinde devam ediyor ve Yunan kuvvetleri zaferden zafere koşuyor. Yunan istiklâlini müdafaa eden Yunan ordusu, adım başında kahramanlıklar göstererek Yunan milletinin bu harbi mukaddes bir savaş tanıdığını ve bu harbe en şerefli neticeyi vermek için hiç bir fedakârlıktan sakınmadığını ispat ediyor.

Acaba İtalyan ordusu niçin aynı heyecan ve hızla harbetmiyor?

İngilterenin mes'ul ricalinden olan Mr. Amery bu suale cevab vermek sadedinde, bu harbin İtalyan milletine zorla tahmil edildiğini, İtalyan milletinin bu harbi lüzumsuz saydığı, Yunan milletine karşı açılan bu harbi bir hakka dayanır görmediği için çarpışmak istemediğini söylüyor.

Bir milletin inanmadığı bir harb için fedakârlık etmek istemiyeceği şüphe götürmez ve inanca dayanmıyan bir harbi, hiç bir vasıta yürütemez. Belki bütün vasıtalar bu harbi körletmeğe hizmet eder. Yunan harbinde de netice böyle olacaktır.

Yugoslavyada:

Yugoslavyalılar, geçen Büyük Harbde Almanyanın mağlûb olması üzerine tesisine imkân hasıl olan Sırb - Hırvat - Sloven ittihadının yirmi ikinci yıldönümünü tes'id ettiler. Yugoslavların bu hâdiseyi tes'id ederken memlekette hüküm süren ruhun Yugoslavların birliğini ve Yugoslavyanın bütünlüğünü korumak olduğu göze çarpıyor.

Yugoslavyanın Balkanlardaki mevkii çok mühimdir. Ve hâdiseler bu mevkiin ehemmiyetini artırmaktadır. Mevkilerinin ehemmiyeti artması nispetinde camialarının temellerini sağlamlaştıran ittihadlarını kat kat tarsin eden milletler, her buhranı ve her imtihanı muvaffakiyetle atlatırlar. Yugoslavyada da bu düşünce ve endişenin hâkim olduğu ve hakimiyetini günden güne genişlettiği, derinleştirdiği müşahede ediliyor. Bu da, Yugoslavyanın her hangi bir imtihanı olgun ve tam şuurlu bir millet olarak karşılayacağını gösterir.

Yugoslavların millî seciyelerine güvenerek ve millî birliklerine dayanarak her hâdiseyi bekleyeceklerine inanıyor ve yeni doğuşlarının yıldönümünü tebrik ediyoruz.

Bulgaristanda:

Bulgaristanın tutacağı haricî siyaset hakkında iki müşahede ile karşılaşıyoruz.

Mihverin telâkkisine göre Bulgaristan, mihver lehinde harbi dahi göze alacağı devreye takaddüm eden devreyi yaşamaktadır. Yani bugünü takib edecek olan devre, Bulgaristanın mukadderatını mihvere bağlayacağı ve mihverle tam işbirliği yapacağı devredir.

Mihver, vaziyeti bu şekilde tasvir edebilir. Çünkü mihver, gerek dahilî, gerek haricî propaganda bakımından kendi siyasetini her yerde muzaffer olmuş göstermeğe çalışır.

Fakat mihverin vaziyeti bu şekilde ve kendi lehinde tespit etmesine mukabil Sovyet kaynaklarının vaziyeti daha başka bir şekilde tespit ettiği görülüyor. Sovyet kaynaklarına göre Bulgaristan bitaraflıktan ayrılmıyacaktır. Ve selâmetini bitaraflık siyasetile temin edecektir. Bu telâkki ise, Bulgaristanın gerek mihver, gerek mukabil taraf hesabına harbe girmek fikrinde olmadığını tebarüz ettiriyor.

Bulgaristanda bitaraflık siyasetinin başka her siyasete galebe çalması her halde basiretin galebesi olur.

Rumanyada:

Rumanyadaki siyasî anarşi üzerine, Macaristanda Transilvanyanın Rumanyada kalan parçasını da istirdad için bir takım temayüller doğdu. Macar gazeteleri, bu fırsattan istifade ederek Rumanyada kalan Macarları kurtarmak lâzım geldiğini yazıyorlar.

Macaristanla Rumanya mihverin nezreti altında barıştılar ve aralarındaki ihtilâfları hallettiler. Daha sonra ikisi de mihverle ittifak muahedeleri imzaladı ve bir manzumei düveliyede birbirlerinin ortakları oldular. Buna rağmen Macaristanın Rumanyaya karşı bu hattı hareketi takib edeceğini göstermesi garib değil mi?

Fakat vaziyet bu kadarla kalmıyor. Rumanya da Transilvanyanın mühim bir parçasını Macaristana bırakmış olmaktan hoşnud değildir. Ve günün birinde hak ve adaletin yerini bulacağına inanmaktadır. General Antonesko dün radyo ile söylediği nutukta bu şekilde söz söylemiştir.

Bu da, mihver manzumesine katılan bu iki devlet arasındaki, hiç olmazsa ahenksizliği gösteriyor.

Ömer Rıza DOĞRUL

Parti kongreleri

Ankara 1 (a.a.) — Aldığımız telgraflar Cumhuriyet Halk Partisi vilâyet ve kaza kongrelerinin yer yer toplantılarını yapmağa başladıklarını bildirmektedir.

Bu meyanda Gazianteb vilâyet ve İsparta merkez kazasile İznik kazası kongrelerinin içtima ederek muhitlerini alâkadar eden mevzular üzerinde faydalı bir çok temenniler izhar ve kararlar almışlar ve gene bu toplantıları münasebetile başta Millî Şef İnönü olmak üzere büyüklerimize karşı sarsılmaz bağlılık ve duygularını bir defa daha teyid eylemişlerdir.

Bayburdda

Bayburd 1 (Hususî muhabirimizden) - Erzincan vilâyeti Parti kaza kongreleri Bayburd kazası kongresile neticelenmiştir. Bu gün yapılan Bayburd Parti kaza kongresinde bütün kaza kongrelerinde bulunan Parti müfettişi Muzaffer Akpınar bulunmuş ve bir nutukla kongreyi açmıştır. Erzincan Valisi de kongrede bulunmakta idi. Kaza kongresi çok hararetli oldu. Birçok hatibler söz aldığından uzun sürdü. Akşam Parti tarafından bir ziyafet verildi ve Halkevi tarafından bir müsamere tertib olundu.

SON HABERLER

Meclise verilen yeni kanun lâyihaları

Ankara 1 (Telefonla) — Askerî Fabrikalar umum müdürlüğü, fabrikalarda yevmiye ile çalışanların da teavün ve tekaüd sandığından istifade etmeleri için bir lâyiha hazırlamıştır.

Yardımcı muallimler

Ankara 1 (Telefonla) — Orta tedrisatta okuyanların sayısı her sene mühim miktarda artmakta olduğundan yardımcı muallimlerin 3 sene daha çalıştırılmasının temini hususunda Maarif Vekâletince bir lâyiha hazırlanmıştır.

Askerî memurlar kanunu

Ankara 1 (Telefonla) — Askerî memurlar kanununun 4 üncü maddesini değiştiren kanun lâyihası yarınki Mecliste görüşülecektir.

Nankinde oynanan yeni pandomima!

Japonların kurduğu hükûmeti İngiltere ve Amerika tanımıyorlar

M. Ruzvelt, Mareşal Çan - Kay - Şek'e 100 milyon kredi açtı

Londra 1 (a.a.) — Japonyanın millî Çin hükûmeti olarak Nankin hykûmetini tanıdığına dair Tokyoda neşredilen tebliğ hakkında Londranın salâhiyetli makamlarında şu cihet kaydediliyor ki, İngiltere hükûmeti Çin meşru hükûmeti olarak Şan-Kay-Şek hükûmetini tanımakta devam eylemektedir.

Hull'ün beyanatı

Vaşington 1 (a.a.) — Gazeteciler toplantısında dün Japonya ile Vang-Şing-Vei idaresi arasında imza edilen muahede hakkında Amerikanın ne düşündüğü sorulmuştur. Hull demiştir ki:

«— Amerika, tabiî Çung-King hükûmetini tanımaya devam etmektedir.»

Ruzvelt Çine 100 milyon dolar kredi verdi

Ruzvelt, Amerikanın Çin hükûmetine 100 milyon dolarlık bir kredi açtığını dün bildirmiştir. Metal Reserves Company tarafından esleha imalâtında kullanılmak üzere Çinden 60 milyon dolarlık iptidaî maddeler mubayaa edileceği de bildirilmektedir.

General Abe'nin sözleri

Nankin 1 (a.a.) — «D. N. B.» Yeni Çin - qapon muahedesinin imzası münasebetile Japonyanın Çindeki fevkalâde mümessili General Abe bir nutuk söyliyerek, Japonya ile Çin işbirliği yapmadıkça Uzakşarkta yeni nizamın kurulması mümkün olamıyacağını ehemmiyetle kaydetmiştir.

Çin harbi devam edecek

Tokyo 1 (a.a.) — «D. N. B.» Gazeteciler toplantısında beyanatta bulunan Hariciye Nezaretinin sözcüsü, Nankin anlaşmasının bir sulh muahedesi olmadığını bildirmiş ve sulhun ancak Çunking mukavemetten vazgeçtiği veya bu mukavemet kırıldığı zaman akdedileceğini söylemiştir.

Yunanlıların taarruzu muvaffakiyetle neticelendi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

nan 30 sonteşrin tarihli ve 35 numaralı resmî tebliğ:

Taarruz hareketlerimiz bütün gün devam etmiştir. Çetin muharebelerden sonra kıtaatımız birçok noktada muannidane harbeden düşmanın mukavemetini kırmış ve derinleme mühim ilerleyişler elde etmiştir. Sağ cenahta ileri müfrezelerimiz Pogradeç'e girmişlerdir. 6 top, 50 mitralyöz, çok mühim miktarda hava topu ve her türlü harb levazımı iğtinam ettik. 15 zabit, 20' nefer esir aldık.

İtalyanlara göre...

Roma 1 (a.a.) — 175 numaralı İtalyan tebliği:

Yunan cephesinde, düşmanın mükerrer hücumları tardedilmiş ve kıtaatımız şiddetle mukabil taarruzlarda bulunmuştur. Julia dağ tümeni bilhassa temayüz etmiştir.

Bir Sovyet Albayının Arnavudluk harbine dair mütaleası

Londra 1 (a.a.) — Moskovada çıkan «Krasnaya Zvezda» gazetesinde albay Popof, İtalyan - Yunan harbinin safahatını gözden geçirerek diyor ki:

«— Harb, İtalyanlar için müsaid cereyan etmemiştir. Çünkü İtalyanlar bir yıldırım harbi yapabileceklerini zannetmişlerdi. İtalyanların hata ettikleri aşikârdır. Yunanlılar harbe kâfi derecede hazır bulunuyorlardı. İngiliz hava kuvvetlerinin de müdahalesi esaslı bir yardım teşkil etmiş ve harekâtın gidişinde müessir olmuştur. Son seneler içinde İngilterenin Yunanistana açtığı krediler Yunanistanı muazzam bir hava üssü haline getirmiştir.»

Popof, İtalyanların hareket teşebbüsü Yunanlılara bırakmağa mecbur kaldıklarını ve üçüncü harb haftası sonunda İtalyan vaziyetinin büsbütün fenalaştığını yazarak makalesini bitirmektedir.

Hindiçinî - Siyam

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Bu mıntakaya girmiş olan Fransız kıtaatının büyük zayiatla püskürtüldüğü halkın her gün Siyam topraklarına geçtiği ve geçen Umumî Harbde kullanılan silâhlarla teçhiz edilmiş askerlerin teslim olmakta bulunduğu söylenmektedir.

Dün neşredilen bir kararname ile kıtaatın harekâtına ve seferberliğe aid haberlerin harice bildirilmesi yasak edilmiştir. Şimdi, sansür telgraflara da tatbik edilmektedir.

Mürakabe heyeti komisyonlarının faaliyeti

Ankara 1 (Telefonla) — Devlete tâbi iktısadî müesseselerin hesablarına bakan umumî heyetten ayrılan ihtısas komisyonları yarın (bu gün) ayrı ayrı toplanacaklar, murakabe heyeti rapor ve tekliflerini tetkik edeceklerdir.

Almanlar

(Baştarafı 1 inci sahifede)

faktan evvel Alman işgali altında bulunan Lorient deniz üssüne hücum etmişler ve yüksek infilâk bombalarile yangın bombaları atmışlardır. Beş büyük yangın şiddetle tahribat yapmış ve infilâklar vukua gelmiştir.

Kolonyaya hücum eden İngiliz tayyareleri dahilî limanı şiddetle bombardıman etmişler ve çıkan birçok yangın uzun mesafeden görülebilmiştir. Doklarda yangınlar çıkmış, infilâklar vukua gelmiştir.

Bulonyada büyük çapta müteaddid bombalar dört dokla civarına isabet etmiştir. Yangın bombalarından birçok küçük ve bir tane de çok büyük yangın çıkmıştır.

Alman tebliği

Berlin 1 (a.a.) — Tebliğ:

Denizaşırı harekâtta bulunan bir Alman muavin kruvazörü, şimdiye kadar ticaret harbindeki faaliyetinin neticesi olarak ceman 79,000 tonilâtoluk düşman vapurlarının tahrib edilmiş olduğunu bildirmektedir.

Cuma - cumartesi gecesi Alman hava kuvvetleri Londra üzerine yeni bir büyük taarruzda bulunmuşlardır. Birbirini takib eden dalgalar halinde hareket eden tayyarelerimiz şehir üzerinde uçmuşlar ve bilhassa Paddington, Kensington ve Battersea'ya ağır ve çok ağır bombalar atmışlardır. Büyük yangınlar çıkmış ve şehri aydınlatarak taarruzda bulunan tayyarecilere yolu göstermiştir.

Liverpool, Birmingham ve Plymouth gibi diğer mühim askerî hedeflere de muvaffakiyetli hücumlar yapılmıştır.

Dündüz Londraya tekrar bombalarla taarruz edilmiştir.

Bir ilkkânun gecesi Alman hava kuvvetleri Manş sahilinde çok mühim bir limana büyük bir taarruz yapmıştır.

Akdenizde İtalyan donanması tasfiye edilirken

(Baştarafı 1 inci sahifede)

verilen rolü oynamak üzere İtalya büyük bir bahrî devlet olarak harbe girmiştir. İtalya donanması daimî surette muharebeden kaçınmak, denizaltılarile veya sair harb tesadüfleri neticesinde donanmamızı zayıf düşünceye kadar kuvvetlerini muhafaza ederek hiç değilse o zaman daha fazla bir galibiyet ümidile muharebeyi kabul etmek istiyordu. Fakat tahmin edilen İngiliz zayiatı vukubulmamış ve bu proje 16 gün gibi kısa bir müddet içinde tamir götürmez bir şekilde suya düşmüştür.

İngiliz donanması İtalyanların «Bizim Deniz» dedikleri Akdenize hâkim bulunuyor. Geçen haziranda İtalya harbe girerken İngiliz donanmasına karşı yapılan ve Yunanistana hücum edilirken tekrarlanan bu çılgınca meydan okumanın neticeleri işte budur.»

Almanyanın yeni bir teşebbüsü

Londra 1 (a.a.) — Londranın gayet iyi haber alan siyasî mehafiline gelen haberlerde Almanların küçük hacimde yani 300 - 400 tonluk tahtelbahirleri seri halinde inşa etmekte olduklarını ve bunların harekât sahaları dar olmakla beraber Fransada Lorient limanile kabil olduku takdirde Kanarya adalarına istinad ettikleri takdirde şarkî Atlantikten geçen İngiliz vapur kafilelerine karşı yapılan harekâtı daha ziyade tazyik edebilecekleri merkezindedir. İngiliz Amirallığı Alman taarruzlarının artmasına karşı ne gibi tedabir ittihaz etmiş olduğunu bittabi gizli tutmaktadır. Mühim olan nokta bu tehlikenin genişliğini ve ehemmiyetini tamamile takdir edebilecek bir vaziyette olmasıdır.

Amery Almanyaya "Arka kapıdan,, taarruz ıhtımallerini anlatıyor

Londra 1 (a.a.) — Hindistan Nazırı Amery bugün Newmarket'te söylediği nutukta Yunan kahramanlığını methettikten sonra Almanyaya «arka kapıdan» taarruz edilmesi imkânlarından bahisle şöyle demiştir:

«— Eğer Mısırda biz İtalyanların hakkından gelinciye kadar Yunanlılara dayanmak imkânını verebilirsek orduları - mıza Türkiyeye karşı yapılabilecek herhangi bir taarruzu yandan tehdid edebileceğimiz bir hareket noktasını temin etmiş olacağız ve bü suretle de kendi ordularımızla ve artan kuvvet ve kudretimizin bize temin edeceği yeni müttefiklerle Almanyaya öldürücü darbeyi indireceğiz.»

Bayanın köşesi

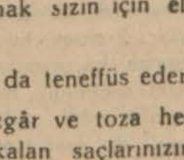

Bayan,

Nefes almak sızin için elzemdir.

Saçlarınız da teneffüs eder.

Fakat, rüzgâr ve toza her gün maruz kalan saçlarınızın üzerinde peyda olan kesif zar, hava almalarına mani olur.

O halde, derhal GIBBS Şampuanına müracaat ediniz. Saçlanınızı parlatır, temizler ve canlandırır.

Tenkid

Amerika Mektubları

Son eseri münasebetile Celâleddin Ezineden ve eserinden bahsetmek istiyorum.

C. Ezine fevkalbeşer felsefesinin bir müntesibi olarak görünuyor. Fevkalbeşeri hayatile de temsil etmek muvaffakiyetini gösteren müellif tavırlarında bir kendine güvenmiş olmak haleti ruhiyesini konuşur. O, günümüzün en sempatik Türk muharriridir.

Celâleddin Ezine kelimenin bütün manasile garblıdır. Avrupada yirmi uzun sene geçirmiştir.. Buna bakarak: «Garbı öğrendi, fakat bizi unuttu» dediler. Bunun doğru olduğunu zannetmiyorum. C. Ezine çok kuvvetli bir türkçe ile yazıyor... «Bizi unutan» bizim türkçeyi nasıl bu kadar güzel kullanabilir? Filozof Bergson şahsiyetin tebeddülü hâdisesinin herşeyden evvel lisanda kendini gösterdiğini tesbit etmiştir. İlk zâf alâmetleri lisanın bozulmasile belli olur. Lisana hakimiyet ve bir üslûb sahibi oluş vakıalarının ispat ettiğ,i realite mensub olduğumuz heyeti içtimaiyeyi iyice kavramış olduğumuzdur.

Bütün fevkalbeşerciler gibi şahsiyetten evvel ferdiyete inanan «Yakub ve Ötekiler» müellifi felsefî mezhebinin bir neticesi olarak sosyalizmaya muhaliftir.

Celâleddin Ezine son san'at hareketi için de en güzel türkçeyi yazan adamdır. «Yakub ve Ötekiler» in itiraf edelim ki mevzuu ifadesindeki kuvvet kadar güzel değildir. C. Ezinede hayran olduğum şey üslûbdur.

Üslûb herşeyden evvel bir şekil meselesidir. Bu güne kadar şekli daima ihmal etmiş bulunan bizler için şekil mükemmeliyeti temin etmek başlıca gaye olmalıdır. Nesrimize şekil endişesini getirenlerden biri de şüphesiz Celâleddin Ezinedir.

Amerika mektubları:

Dolaşıtkları memleketi öğrenliklerini ve öğrettiklerini zanneden bütün muharrirler aldanmışlar ve aldatmışlardır. Onlar sadece bir takım intıbalar kaydederler. Ameliyatla gözlerini dünyaya açan anadan doğma körün dünya hakkında söyliyeceği ilk sözlerde ne kadar hakikat varsa hiç görmemiş olduğu memlekette bir müddet dolaşan seyyahın söyliyecekleri de o derece hakikattir. Seyahatnameleri okunur hale getiren şey şahsiyettir ve san'atkâr olmıyan bir kalemden çıkan seyahatname kadar hiçbir şey boş değildir.

Celâleddin Ezinenin «Amerika Mektubları» sonuna kadar (yani zevkle) okuduğum ilk seyahatnamedir. Muharrir okuyucularına bu zevki malûmat - füruşluktan evvel üslûbu ve san'ati düşünmüş olduğu için verebiliyor.

Eser beş kısımdan ibarettir. Amerikan Psikolocyası, Amerikan Politikası, Madde Amerikanın Ruh Cephesi, Pasifik Ekspresi, Amerikan Ekonomisı ve Normandie Transatlantiği... Eserin Amerikan Psikolocyası, Normandie Transatlantiği fasılları Türk nesrinin en mükemmel örneklerindendir.

Doğan RUŞENAY

Gümüş 100 kuruşlukların tebdili

Ankara 1 (Telefonla) — Gümüş 100 kuruşlukların şubatın birinci günü tedavülden kaldırılacağı malûmdur. 100 kuruşluklar bu tarihten itibaren Merkez ve Ziraat Bankası şube ve ajanlıklarile Malsandıklarında değiştirilebilecektir.

Avustralya'a yapılan ilk destroyer denize indirildi

Sidney 1 (a.a.) — İngiliz dominyonlarında inşa edilen ilk destroyer dün denize indirilmiştir. Bu destroyer Aruata adını taşımaktadır.

Umumî Vali Lord Gouvrie bu münasebetle söylediği nutukta, «Bu gemilere konulan her çivi düşmanlarımızın tabutuna vurulan bir çividir.» demiştir.

Zagrebde atılan bombalar

Belgrad 1 (a.a.) — Dün öğleden sonra Zagreb şehrinin muhtelif yerlerinde küçük bombalar patlamış ise de hasar olmamıştır. Failleri şimdiye kadar meçhul kalmıştır. Polis tahkikat yapmaktadır.

İki Alman şilepi Bahrimuhite çıktı

Meksiko 1 (a.a.) — 5000 tonilâtoluk İdarwald ve 6031 tonilâtoluk Rhein isminde iki Alman şilepi harbin başındanberi iltica ettikleri Tampico'dan usulü dairesinde müsaade alarak hareket etmişlerdir. İdarwald'in Vigonya, Rhinin de Kanarya adalarına gitmekte olduğu beyan edilmektedir. Zâhiren vapurların hamulesi yoktur. Üç Amerika kruvazörünün Tampico yakın bir mesafede bulunduğu, fakat sahilden görülmedikleri söylenmektedir.

Meksiko körfezinde İngiliz harb gemisi olup olmadığı salâhiyetli mahfillerde bilinmemektedir. İki Meksikalı deniz kılavuzu kısa bir mesafeye kadar Alman vapurlarına refakat etmiştir. İki vapurun da tahlisiye sandalları ındirilmeğe hazır bulunmakta ve vapurların telsizleri işlememektedir .

Bu iki kadından hangisi muzaffer olacak?

Meşru kadın mı, Metres mi?

Bu muammayı; zarafet kraliçeleri

CAROLE LOMBARD

ve KAY FRANCiS

ve CARY GRANT ile beraber fevkalâde bir tarzda yarattıkları

KALB SIZILARI

Fransızca sözlü müstesna filmlerinde

YARIN AKŞAM

SÜMER SİNEMASINDA

Anlayacaksınız.

SPOR

Dün yapılan maçlar

Fener Vefayı, Galatasaray Beykozu; İstanbulspor Süleymaniyeyi, Beşiktaş da Topkapıyı yendiler

Lik maçlarına Kadıköy ve Şeref sahalarında devam edilmiştir. Kadıköyde yapılan Fenerbahçe - Vefa maçı haftanın hâdiseli oyunlarından biri oldu. Maçın 4 - 3 gibi bir netice ile bitmesi bu oyunun niçin sert bir hava içinde cereyan etmiş olduğuna bir delildir. Bu sert oyun neticesinde hakem Melihi, iki taraf oyuncuları da birbirlerini sahadan çıkararak maçı pek fena bir şekle sokmuşlardır.

Bu sahada ilk maçı Galatasarayla Beykoz takımları yaptı. Galatasaray - Beykoz maçı her zaman olduğu gibi heyecanlı oldu. Beykozun enerjik bir müdafaaya başvurması, Galatasarayın işi gevşek tutmasile oyunda birbirine zıd iki vaziyet meydana getirdi. Galatasarayın çok ağır hareket etmesinden cesaret alan Beykoz zaman zaman hâkim bile oynadı.

Beykoz hücum hattında daima fırsat bulan Şahab, 28 inci dakikada oyunun birinci sayısını yaptı. Galatasarayı pek hafif bir şekilde harekete getiren bu mağlûbiyet golü devrenin sonuna kadar tek sayı olarak kaldı.

İkinci devreye Galatasaray evvelâ beraberlik, bilâhare galibiyet elde etmek ister gibi başladı. Oyunun Beykoz müdafaası üzerine yüklenmesi tehlike işaretini de gösteriyordu. Gündüz 11 inci dakikada kafa ile, 15 inci dakikada bütün müdafaayı atlatan bir oyunla iki gol yaptı. 35 inci dakikada Salâhaddin pek kuvvetli bir şütle üçüncü ve son golü yaptı, maç da 3 - 1 Galatasarayın galibiyetile bitti.

Fenerbahçe - Vefa maçına gelince son zamanlarda kuvvetlenen Vefanın bu maçına büyük bir ehemmiyet veriliyordu. Nitekim oyun tahmin edildiği gibi heyecanlı, ve çekişe çekişe oynanan bir şekilde devam etti. Oyunun başında ve ortasında iki gol yapan Melih, Fenerbahçenin devreyi 2 - 0 galib olarak bitirmesinde büyük rol oynadı.

İkinci devrede Vefalılar Melihi iyiden iyiye marke ederek müdafaalarının dinlenmesine, hücum hatlarının da harekete geçebilmesine muvaffak oldular. Bu sistem dördüncü dakikada kendini gösterdi, Vefa, Hakkının şütile birinci golunu yaptı. Fenerbahçenin bir müddet müdafaada kalmasına sebeb olan Vefanın hücumları o kadar büyüdü ki 20 nci dakikada Hakkının yaptığı ikinci gol takımları berabere vaziyete getirdi.

Bir Fener hücumunda yere düşen Vefa müdafiinin koluna çarpan toptan dolayı hakem penaltı verdi. İtirazı mucib olan penaltıyı Esad üçüncü gol olarak attı. Artık alabildiğine bir sertlik içinde cereyan eden maçın 30 uncu dakikasında Sulhinin Vefaya kazandırdığı üçüncü golden sonra takımlar gene berabere oldular.

Galibiyeti ilân edecek tek gol için yapılan hücumlar esnasında iki Vefa müdafiinin sakatlanması ve bunlardan birine Melihin kafa vurmasını kendisinin sahadan çıkarılması takib etti.

Oyunun son dakikalarında bütün gözlerin heyecan ve merakla beklediği dördüncü golü küçük Fikret yaptı ve sakatlanıp sahadan çıktı.

Oyunda yedi gol yapılmış, birçok oyuncular sakatlanmış ve tribünlerde yer yer kavgalar olmuştur.

B. K.

Şeref sahasında

Şeref sahasında Kasımpaşa ile Beyoğluspor karşılaştı. Çok sert cereyan eden bu maç haftanın sayılı oyunlarından biriydi. Beyoğluspor maçı 5-1 kazandı.

İkinci maçı Süleymaniye ile İstanbulspor yaptı. Süleymaniye takımı sahaya dokuz kişile çıkmıştı. İstanbulspor için büyük bir avantaj teşkil eden maçın ilk devresi 3-1 İstanbulsporun lehinde bitti. İkinci devrede Süleymaniye müteaddid fırsatlar kaçırdıktan sonra 4-2 mağlûb oldu.

Son maçı Beşiktaşla Topkapı takımları oynadı. Topkapının büyük bir gol farkile mağlûbiyetine sebeb olan bu maçta Beşiktaş cidden güzel oynamıştır.

Oyunun hemen başında iki gol yapan Beşiktaş penaltıdan bir gol yedikten sonra bir müddet bocaladı. Birbiri üzerine yapılan üç golden şahlanan Beşiktaş, ikinci devrede çok hâkim bir oyunla beş gol daha yaparak maçı kolaylıkla 10-1 kazandı.

İkinci küme maçları

Karagümrük 13 - 2 Doğuspora, Davudpaşa 2 - 0 Eyübe Galib, Bakırköy - Demirspor 2 - 2 berabere kalmışlardır.

Anadoluhisarı, Rumelihisara hükmen, Anadolu 3 - 1 Beylerbeyine, Alemdar 2 - 1 Hilâle galib gelmiştir.

İstanbul tamamen karanlığa gömüldü

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

koca şehir, mevcud değil gibi görünüyordu. Şehrin umumî caddeleri, sokaklar son gecelerle nispet kabul etmiyecek kadar zifiri bir karanlığa boğulmuş bulunuyordu.

Dün gece karanlığın basmasından itibaren başta Vali Lûtfi Kırdar olduğu halde Vali muavinleri, kaymakamlar, zabıta âmirleri, jandarma kumandanı ve tertib edilen zabıta postaları şehrin en ücra sokaklarına kadar çok dikkatli bir tarama yapmışlardır. Bu tarama esnasında ışığını iyi maskelemediği, açık renk perde kullandığı görülen vatandaşlara ihtarda bulunulmuş, kendilerine yol gösterilmiştir. Bu teftişlerde vatandaşların şayanı takdir bir şekilde maskeleme işine gayret gösterdikleri, bu işi millî ve vatanî bir vazife bilerek yekdiğerile müsabaka edercesine ışıklarını maskelemeğe çalıştıkları görülmüştür.

Dün bazı gazeteler ışıklarını iyi maskelemiyen meskenlerin elektrik cereyanları kesilip bir daha cereyan verilmiyeceğini yazmıştır. Bu haber asılsızdır. Bu işte kusuru görülen vatandaşlara ihtaratı lâzimede bulunulmuştur. Fakat bariz ihmali görülenler hakkında zabıt tutulmuştur. Bunlar Cumhuriyet Müddeiumumiliğine verilecektir. Bu gibiler hakkında tayin olunan para cezasından başka 15 günden 6 aya kadar hapis cezası da vardır.

Haklarında zabıt tutulanlar arasında büyük lâmbalarını yakan üç şoför de vardır.

Bir çok kimselerin de el fenerlerini maskelemediği görülmüş ve lâzım gelen tedbir alınmıştır.

Siyah kâğıd satışı

İzmit kâğıd fabrikasının Yemişteki deposu verilen kararla dün pazar olmasına rağmen açık bırakılmış ve siyah kâğıd satışı devam etmiştir.

Yeni saat

Bütün Türkiyede yaz saatinin tekrar tatbikına evvelki geceyarısından itibaren başlanmıştır. Bugün daireler ve mektebler yeni saat esasına göre işe başlayacaktır.

İngiliz Kralı

Londra 1 (a.a.) — Kralın, bir bombardıman tayyaresi karargâhında bir gece geçirdiği bu gün öğrenilmiştir. Kral, ağır yüklü Wellington bombardıman tayyarelerinin Kolonyaya hareketleri esnasında hazır bulunmuş ve bu Alman şehrine karşı muvaffakiyetli akından dönen pilotlarla sair mürettebatı avdetlerinde karşılamıştır. İlk dönen tayyareciler istihbarat bürosunun salonuna girdikleri zaman saat geceyarısını vurmuştur. Salonda tayyarecileri karşılayan Kralla beraber istihbarat şefi subay, bombardıman şubesi şefi hava Mareşali Pierse ve grup kumandanı hava Mareşali Baldwin hazır bulunmuşlardır.

Akınları hakkında mürettebata sual tevcih edilirken Kral da bazı sualler sormuştur.

Filo kumandanı, Almanya üzerinde 23 uçuş yaptığını söylediği zaman Kral şunu sormuştur:

«— Berline gittiniz mi?»

Avustralyalı olan filo kumandanı gülerek şu cevabı vermiştir:

«— Evet, orasını pek iyi biliyorum!»

Berlin üzerinde uçtuktan sonra dönen diğer bir bombardıman tayyaresinin mürettebatı da bu sırada salona girmişlerdir. Kral, tayyareye kumanda eden pilotun elini sıktıktan sonra akın hakkında bazı sualler sormuştur. Almanya üzerinde 25 uçuş yapan bu pilot demiştir ki:

«— Talih bize biraz yardım etti. Tam vaktinde bulutlar açıldı. Bombalarımızı atarken hedefimiz olan garı vâzıhan gördük.»

Kral, Almanya üzerinde yapılan son akınlara ve istilâ limanlarına aid fotografları gözden geçirmiş ve bilhassa bombaların patlayışını ve Alman doklarında büyük tahribat yapan yangınları tespit eden fotograflar üzerinde durmuştur.

Mürettebata verilen talimatı dinledikten sonra Kral, Almanya üzerine başka bir akın yapmağa hazırlanan ağır yüklü Wellington tipinde diğer bombardıman tayyarelerinin de hareket ve avdetlerinde hazır bulunmuştur.

Emniyet müdürümüz geliyor

Ankara 1 (Telefonla) — Vekâletle temas için şehrimize gelmiş olan İstanbul Emniyet müdürü Muzaffer Akalın bu akşam İstanbula döndü.

Hadiseler Arasında FELEK

Bilmem haksız mıyım?

İstanbul Belediyesinin şehrin imarı uğrunda sarfettiği gayretlerin topyekûn takdircisiyim. Gerçi bu emekler arasında, bugün mü, yarın mı veya gelecek yıla mı yapılması su götürür bazı işler varsa da ben yapıcı her hareketin İstanbulda daima teşvik edilmesi fikrinde olduğum için bu mülâhazaları da ikinci plâna bırakıyorum. Fakat kendi kendimi bir türlü ikna edemediğim bir iki nokta var ki; bugün onları yazmak zaruretini hissettim:

Şehrin Taksim - Pangaltı caddesi gibi yanında başka muvazi yolu olmıyan en büyük anadamarı beş altı aydanberi delikdeşik ve geçilmez bir haldedir. Uzunluğu 1500 - 2000 metre olan bu caddenin inşaatı neden bu kadar ağır gidiyor? Ve neden yaz mevsiminde bitirilemedi de kışa kaldı?

Bu bir!

İkincisi: Bugün hele şu yağmurlu mevsimde Mazurya bataklığı haline gelmiş olan Sıraselviler gibi 150 metrelik kısa bir cadde parçasının yirmi gündür bir türlü kapanamamasının sebebi ne?

Bu da iki!

Günlerin en kısa olduğu bir mevsimdeyiz. Avrupada sokak tamirleri hep gece yapılır. Buna bizde şimdi imkân yok. Çünkü ışık söndürme mecburiyeti gece çalışmalarını ortadan kaldırdı.

Bütün bunlara rağmen bir kısım caddelerde yeni yeni inşaata başlandığı göze çarpıyor. Bunun da bir türlü manasını anlıyamıyorum.

Bu da üç.

Ve nihayet ışık karartma zaruretinden dolayı halkın gece seyrüseferi zaten bir hayli güçleşmiştir. Halbuki bütün bu deşilmiş caddelerden geçmeğe mecbur olanlardan bir çoğu çukurlara düşmekte, hiç değilse çamura bulanmaktadır. Bu da Belediyenin ve halkın arzu etmediği birşeydir. Buna rağmen neden hâlâ bu delikdeşikler kapatılmaz.

Bu da dört.

Bu inşaat ya Belediyece emaneten yapılıyor, ya müteahhide ihale edilmiştir.

Belediyece emaneten yapılıyorsa bir ayakevvel bitirilmesi için amele üşüştürmek ve bu mümkün değil idiyse işi açmamak şıkları neden gözönünde tutulmaz.

Eğer müteahhide ihale edilmişse bir ayakevvel işi bitirmesi için neden tazyik edilmez?

Bu da beş.

Bu beş şeyi anlıyamamakta şehrin binlerce halkile beraber olduğumu zannetmekteyim. Belediye imar ve inşa dairelerinin bu mülâhazalarımdan muğber olmıyacak kadar müsamahakârlıklarına emin olduğum için bu satırları çekinmeden yazdım.

Çünkü deşilmiş cadde, çamur ve karanlık karşısında sendeleyen halkı Belediyemizin benden fazla düşündüğüne şüphe etmemekteyim.

Bilmem haksız mıyım?

B. FELEK

Hazin bir vefat

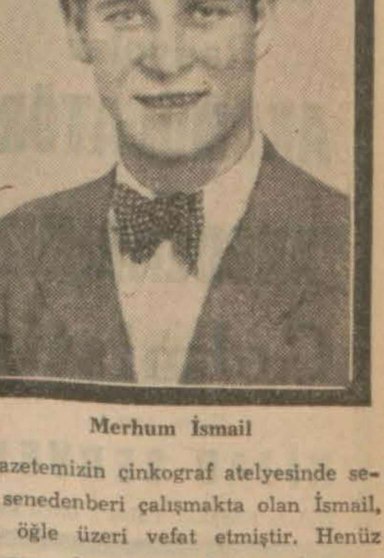

Merhum İsmail

Gazetemizin çinkograf atelyesinde sekiz senedenberi çalışmakta olan İsmail, dün öğle üzeri vefat etmiştir. Henüz pek genc olan bu san'atkâr çocuk, bundan bir müddet evvel hastalanmşı, tedavisi için azamî takayyüd gösterildiği halde kurtarılamamıştır.

Cenazesi bu gün Sarıyerdeki evinden kaldırılacak, namazı Sarıyer camiinde kılındıktan sonra ailesi makberesine defnedilecektir. İsmaile Allahtan rahmet diler, kederli ailesine taziyetlerimizi sunarız.

Ölüm

Üsküdar Kız Enstitüsü Müdürü Nükhet Ünsaç, Yüksek mühendis Neylan ve Orhan Ünsaçın büyük anneleri, esbak Üsküdar kumandanı Mehmed (Paşa) refikası:

Bayan Ayşe Sıdıka Ünsaç

29/11/940 günü akşamı vefat etmiştir. Allah rahmet eylesin.

ROBERT KOCH (EMİL JANNİNGS)

ÖLÜME KARŞI SAVAŞ

Beynelmilel filmcilik haftasında birinci mükâfatı kazanan bu harika filmi 6 Birincikânun CUMA günü MATİNELERDEN itibaren

SAKARYA SİNEMASINDA

(Eski Elhamra) gösterilecektir.

SON BESTE

AL JOLSON - DON AMECHE - ANDREA LEEDS

Tabii renkli büyük aşk ve müzik filmi

RADYO

Bu günkü program

2/12/940 PAZARTESİ

8,00 Program	18,03 Caz orkestrası
8,03 Orkestra	18,40 İncesaz
8,15 Haberler	19,15 Müzik
8,30 Orkestra	19,30 Haberler
8,45 Ev kadını	19,45 Şarkılar
★	20,15 Rad. Gazetesi
12,30 Program	20,45 San soloları
12,33 Şarkılar	21,00 İstekler
12,50 Haberler	21,30 Konuşma
13,05 Türküler	21,45 Orkestra
13,20 Müzik (Pl.)	22,30 Haberler
★	22,45 Cazband
18,00 Program	23,30 Kapanış

ŞEHİR TİYATROSU

Beyoğlu İstiklâl caddesinde

KOMEDİ KISMINDA

Gece saat 20,30 da

D A D I

Osmanlı Bankası

İLÂN

Osmanlı Bankasının Galata İdare Merkezile, Yenicami ve Beyoğlu Şubeleri veznelerile kiralık kasa daireleri 2 ilkkânun 1940 dan itibaren iş'arı ahire kadar aşağıda yazılı saatlerde açık bulunacaklardır:

Vezne saatleri

Adi günlerde saat 9 dan saat 12 ye kadar, saat 13,30 dan saat 15 e kadar.

Cumartesi günleri saat 9 dan saat 11,30 a kadar.

Kiralık kasa daireleri

Adi günlerde saat 9 dan saat 12 ye kadar, saat 13,30 dan 16 ya kadar.

Cumartesi günleri saat 9 dan saat 12 ye kadar.

ÜROLOG OPERATÖR Prof.
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, Mesane, İdrar ve Tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emirnevruz sokak 10 Pananiya Aprt. No. 2. Telefon: 42203.

OPERATÖR
RIZA ÜNVER
Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı
Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı
Telefon: 22683

Mide, barsak ve iç hastalıkları muayenehanesi
Dr. Y. Hallacyan
Taksim (Eski Talimhanede) Abdülhak Hâmid caddesi, Sabiha apart. No. 12, daire No. 4

G. E. C.
Meşhur İngiliz Radyolar
AKÜMÜLATÖR
ve
ANODLARIMIZ
Gelmiştir
Satış yeri:
NİJAD SERVEN
Galata Karaköy Palas 3 üncü kat

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

İstanbul Belediyesi ilânları

Keşif bedeli	İlk teminat	
4464,25	335,00	Beykoz - Mahmud Şevketpaşa yolu üzerinde bulunan ahşab köprünün tamiri.
9816,00	736,20	Beykoz - Bozhane yolunun 1 + 400 - 12 + 600 kilometreleri arasına ham taş ihzarı

Keşif bedellerile ilk teminat miktarları yukarıda yazılı işler ayrı ayrı temdiden açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnameleri Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülecektir. İhale 12/12/940 perşembe günü saat 14 te Daimî Encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektubları, ihale tarihinden 8 gün evvel Nafıa Müdürlüğüne müracaatle alacakları fennî ehliyet ve 940 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende bulunmaları. (11395)

Emniyet Sandığı ilânları

Taksitli Emlâk Satışı Sekiz Senede % 8,5 Faizle Ödenir

SEMTİ	Cinsi	Muhammen kıymeti
Beyoğlunda Tatavla Kamerhatun mahallesinde Despot yeni Kokoroz sokağında eski 3 yeni 5 No.lı	Kârgir ev	900
Kasımpaşa Kalyoncukulluğu mahallesinde Korneşçi sokağında eski 20, 22 Mü. yeni 69, 75 (No. taj 24) No.lı	Kârgir ev	3000
Üsküdarda Gülfemhatun mahallesinde Aziz Mahmudefendi sokağında eski 42 yeni 20 No.lı	Ahşab ev	300

1 — Arttırma 16/12/940 tarihine düşen pazartesi günü yapılacak ve 13 ten 15 e kadar devam edecektir.

İhale arttırma sonunda en yüksek bedel verene yapılır.

2 — Arttırmıya girmek için muhammen kıymetin yüzde 15 i nisbetinde pey akçesi yatırmak lâzımdır.

3 — Arttırma bedelinin dörtte biri peşin geri kalanı sekiz senede sekiz müsavi taksitte ödenir. Taksitler % 8,5 faize tabidir.

4 — Taksitler ödeninceye kadar gayrimenkul Sandığa birinci derecede ipotekil kalır.

5 — Binaların fotoğrafları Sandık dahilindeki satış salonunda teşhir olunmaktadır. Fazla tafsilât almak için salona müracaat edilir.

Emlâk Almak ve Satmak İstiyenlere

İstanbulun her semtinde her çeşid emlâk almak ve satmak için en kısa yol satış salonumuzun ziyaretidir.

Satıcıdan alınan teşhir ücreti: Bir liradan aşağı olmamak üzere üç ay için bin lirada on iki buçuk kuruştur. Satıştan sonra başka ücret alınmaz. (11300)

Haydarpaşa Lisesi Müdürlüğünden:

İkinci taksit 1 birincikânun 1940 da başlar. Leyli talebenin zamanında taksitlerini yatırmaları ilân olunur. (11136)

1941
KÜÇÜK TASARRUF HESAPLARI İKRAMİYE PLÂNI

Aded	Liralık	Lira
1	2000 =	2000.—
3	1000 =	3000.—
2	750 =	1500.—
4	500 =	2000.—
8	250 =	2000.—
35	100 =	3500.—
80	50 =	4000.—
300	20 =	6000.—

İHAD MATBAASI İSTANBUL

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Türkiye İŞ Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş olmaz, ayni zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Keşideleri: 4 Şubat. 2 Mayıs. 1 Ağustos. 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

Kumbaralı ve kumbarasız hesablarında en az 50 lirası bulunanlar kur'aya dahil edilirler.

Babadan oğula, Dededen toruna

KALAN BİR ŞÖHRET

ALİ MUHİDDİN HACI BEKİR

MERKEZİ: BAHÇEKAPI

Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

2 Birincikânundan 9 Birincikânuna kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına	—	Salı 12 de (Güneysu), Perşembe 12 de (Karadeniz) ve Pazar 16 da (Aksu) Galata rıhtımından.
Bartın hattına	—	Salı 18 de (Konya), Cumartesi 18 de (Antalya) Sirkeci rıhtımmdan.
Mudanya hattına	—	Pazartesi, Salı 9,30 da, Çarşamba, Perşembe, Cuma 16 da (Trak), Cumartesi 14 te (Marakaz) ve Pazar 8,50 de (Trak) Galata rıhtımından.
Bandırma hattına	—	Pazartesi, Çarşamba ve Cuma 8,15 te (Marakaz), Galata rıhtımından. Ayrıca Çarşamba ve Cumartesi 20 de (Saadet) Tophane rıhtımından.
Karabiga hattına	—	Salı ve Cuma 19 da (Seyyar) Tophane rıhtımından.
İmroz hattına	—	Pazar 9 da (Tayyar) Tophane rıhtımından.
Ayvalık hattına	—	Çarşamba 15 te (Bursa), Cumartesi 15 te (Mersin) Sirkeci rıhtımından.
İzmir süt'at hattına	—	Pazar 11 de (İzmir) Galata rıhtımından.
İzmir ilâve postası	—	Perşembe 13 te (Tırhan) Galata rıhtımından. (11411)

NOT: Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı acentelerimizden öğrenilebilir.

Galata Baş acenteliği	—	Galata rıhtımı, Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında	42362
Galata Şube »	—	Galata rıhtımı, Mıntaka Liman Reisliği binası altında	40133
Sirkeci » »	—	Sirkeci, Yolcu salonu	22740

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

İşletmemiz muamelât servisinde iş takib eden komisyoncu ile maiyet memurlarına evvelce verilmiş olan karneler 1 kânunusani 941 tarihinden itibaren hükümsüz kalacağından yenilerini almak üzere Galata Merkez binamızda İşletme Şubesi Muamelât Servisine müracaat lüzumu ilân olunur. (11378)

Bolvadin Belediye Riyasetinden:

On bin nüfuslu elektriği olan kasabamız Belediyesinin eczacılığı açıktır. Askerlikten müecceliyeti de vardır. 940 yılı bütçesine elli lira aylık yardım konulmuştur. Bunu üç sene müddetle vermeği Belediye Meclisi kabul etmiştir. Belediye altındaki eczane ittihaz olunacak binayı meccanen verecektir. Taliblerin hemen müraatleri. (11191)

Maliye Vekâleti Millî Emlâk Müdürlüğünden:

Muvakkat vazife ile İstanbula gönderilen ve kontrolör Sadeddin Özkaynak tarafından bulunması icab eden yerlerde aranıldığı halde bulunamıyan Millî Emlâk memuru Feridun Selçukun 5/12/940 tarihine kadar vazifesine avdeti ve aksi takdirde müstafi addedileceği ilân olunur. «8213» (11362)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

I — Keşif şartname ve plânı mucibince idaremizin Tekirdağı şarab fabrikası önünde yaptıracağı ahşab iskele inşaatı işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

II — Keşif bedeli 23486,85 lira, muvakkat teminatı 1762 liradır.

III — Eksiltme 10/XII/940 salı günü saat 15 te İstanbulda Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname sözü geçen Levazım şubesi veznesinden, Ankara, İzmir Başmüdürlüklerinden ve Tekirdağ Müdürlüğünden «117» kuruşa alınabilir.

V — Münakasaya girecekler mühürlü teklif mektublarını kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ve şartnamesinin F fıkrasında yazılı vesaiki ihtiva edecek kapalı zarflarını ihale günü eksiltme saatinden bir saat evveline kadar mezkûr Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (11063)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Muhammen bedeli aşağıda gösterilmiş olan 47 kalem muhtelif lâstik malzemenin, taahhüdünü ifa edemiyen müteahhid nam ve hesabına alınması için 4/11/1940 ve 14/11/1940 tarihlerinde yapılan açık eksiltmelere talib çıkmadığından bu iş 10/12/1940 tarihine musadif salı günü saat 15 te pazarlığa konmuştur.

Bu işe girmek isteyenlerin ayni gün muayyen saate kadar kanunun tayin ettiği vesikaları hâmilen Ankarada İdare binası içinde toplanan Merkez 9 uncu Komisyon Reisliğine müracaatleri lâzımdır.

Şartnameler Ankarada Malzeme dairesinde görülebilir. (11058)

	Muhammen bedel
Ecnebi malı olduğu takdirde	18265 Lira
Yerli » » »	35046 »

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

Mefsuh İstanbul Rıhtım, Dok ve Antrepo Şirketi tahvilâtının 69 numaralı faiz kupon bedelleri beheri «44» kuruş hesabile 2/12/940 tarihinden itibaren ödenecektir.

Kupon hâmillerinin pazartesi, çarşamba, perşembe günleri saat 13 ten 16 ya kadar Umum Muhasebe Şubemize müracaatleri ilân olunur. (11261)

YENİ PUDRA RENKLERİ

Büyük bir Paris terzihanesinin müşterek mesaisile bir Fransız güzellik mütehassısının vücude getirdiği yeni pudra harikası:

«Rachel»: Gayet beyaz bir cild için şeffaf ve saf bir güzellik temin eder.

«Peche»: Açık tenli esmer ve sarışınların ekserisine uygun olarak pembe bir parlaklık verir.

«Brun Soleil»: Esmerlere cazib bir sevimlilik temin eder... Ve yalnız Tokalon pudrası serisinde bulabileceğiniz diğer birçok yeni ve cazib renkler...

Tokalon pudrası «havalandırılmış» tır. Bu sayede cildde hemen gayrimer'idir ve adeta tabif gibi görünür. Bu pudranın istimalile artık «makyajlanmış» manzaralara nihayet verilmiştir. Fazla olarak terkibinde «Krema köpüğü» bulunduğundan bütün gün sabit kalmasına medar olur. Hemen bu günden Paristе en fazla rağbet bulan renklerdeki Tokalon pudrasını tecrübe ediniz. Temin edeceğiniz şık ve cazib tesirinden cidden hayrette kalacaksınız.

FOSFARSOL

En birinci

Kan, Kuvvet ve İştiha şurubudur.

Her eczanede bulunur.

Satılık Köknar Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Bolu Revir Âmirliğinden:

1 — Bolu Karacasu deposunda istifte mevcud 1566 aded 808/544 M3 köknar tomrukları açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankara Orman Umum Müdürlüğünde ve Ankara, İstanbul, Bolu Çevirge Müdürlüklerinde ve Bolu Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların muhammen bedeli 11 lira 56 kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 5/12/940 perşembe günü saat 15 te Boludaki Revir Âmirliğine müracaatleri. (11186)

Türkiye Cumhuriyeti
ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888. — Sermayesi: 100,000,000 Türk lirası.
Şube ve ajans adedi: 265.
Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri.

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

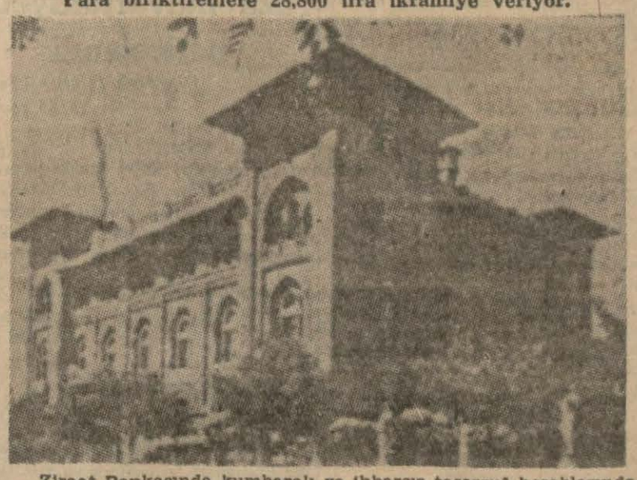

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesablarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 aded	1,000	liralık	4,000 lira	100 aded	50	liralık	5,000 lira
4 »	500	»	2,000 »	120 »	40	»	4,800 »
4 »	250	»	1,000 »	160 »	20	»	3,200 »
40 »	100	»	4,000 »				

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 24 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Şahidler mükemmeldi, iki İsviçreli. Orosvar'ın, vasiyetnameyi yazdığı zaman melekâtı akliyesine tamamen sahib olduğunu söyliyen, itiraz kabul etmez iki doktor raporu. Şefimin abdallığı olmasaydı, o küçük yeğenlerin ve sözde hısımların haydud şebekesi, avukatlarının, akşam gazetelerinde yazdırdığı kepaze makaleye rağmen, bir tek metelik alamazlardı. Bizimki, kendinden o kadar emindi ki, muhakeme gelecek cumaya olacak bahanesile, elini kolunu sallıya sallıya Viyanaya dönmüştü. Bu müddet zarfında, o Wiezner olacak haydud, hasım tarafın avukatı olduğu halde, gidip kadını bulmuş, bir nezaket ziyareti yapmış, varis olacak o hebenneke da, «benim, parada gözüm yok, başım dinc olsun, yeter!» demiş. Al bakalım, şimdi başı dinc oldu, işte. Ötekiler de, yok yerden, onun hakkı olan mirasın dörtte üçüne kondular. Bizim şefin avdetini beklemeden, mendebur karı, dünyada eşi, emsali bulunmaz derecede abdalca bir mukavele imzalamış. Bir kalemde, yarım milyon kurondan fazla bir serveti elden kaçırdı.

***

Kondor, yüzüme bakarak:

— Şimdi, dikkatle dinleyin, dedi. Bütün bu sözler anlatıldığı müddetçe, dostumuz Kanitz, tostoparlak olmuş bir kirpi gibi, kasketi hep gözlerinin üstüne inik, köşesinde büzülüp oturmuş, fakat muhavereden bir tek kelime kaçırmamıştı. Meselenin neden ibaret olduğunu derhal anladı. Çünkü, Orosvar davası - isimleri bilhassa değiştirerek söylüyorum - o tarihte, bütün Macar gazetelerinin meşgul olduğu, heyecanlı bir dava idi ve hakikaten akıllara durgunluk verecek bir işti. Size bunu kısaca anlatayım.

Ukraynada muazzam bir servete sahib ve aslen Ukraynalı olan ihtiyar Prenses Orosvar, kocasının ölümünden sonra otuz beş sene daha yaşamıştı. İki çocuğu birden, hızıl hastalığından, ayni gece öldükten sonra cadı gibi, hoyrat ve huysuz bir hale gelmiş, öteki Orosvar'lardan, bütün kalbile nefret eder olmuştu. Çünkü, kendi çocukları öldüğü halde onlar yaşıyorlardı. Esasen, Prensesin seksen dört yaşına kadar yaşaması, bana kalırsa muzibliğinden ve bir an evvel ölsün de mirasına konalım diye sabırsızlanan kadın, erkek yeğenlerini sıkmak arzusundan ileri geldi. Bunlardan biri ziyaretine gelecek olsa, Prenses kabul etmiyor, hatta yazdıkları en sevimli mektubları bile okumadan sepete atıyordu. Yalnız kaldığındanberi insanlardan kaçan ve mizacı acaibleşen Prenses, senenin yalnız iki üç ayını Kekesfalva'da geçiriyor, bu müddet zarfında kimseyi kabul etmiyordu. Sair zamanlar seyahat ediyor, kâh Niste, kâh MontreuX'de şahane bir ömür sürüyor, giyiniyir, soyunuyor, saçlarını kıvırtıyor, manikür yaptırıyor, boyanıyor, fransızca romanlar okuyor, yığın yığın rob satın alıyor, mağazaları dolaşıyor, pazarlık ediyor ve bir Rus mahalle karısı gibi sövüp saba hareketlerinden utandığı, ürkek bakışlarından belli olurdu.

Prenses Orosvar, İmparatoriçe Elisabeth'in vaktile oturduğu o Territet konağında, yetmiş yaşında iken mükemmel bir zatülcenbe yakalandı. Bu haber Macaristana nasıl ulaştı? Bilmiyorum. Yalnız, şurası muhakkak ki, Prensesin akrabaları, aralarında görüşüp anlaşmadan koşa koşa geldiler, konağı istilâ ettiler, doktorları suallere boğdular ve kadının ölümünü bekle - diler.

Kötü huy, galiba, vücudü muhafaza ediyor. Acuze iyileşti ve sabırsız varisler, Prensesin ilk defa olarak hole ineceğini haber aldıkları gün, ortadan kayboldular.

Fakat, koca karı, onların gelişlerini sezinlemişti. Kindar olduğu için, hizmetçilerle uşakları sorguya çekti, varislerin konuştukları bütün sözleri öğrenmek istedi. Hizmetçilerle uşakların verdikleri malûmat birbirini tutuyordu Varisler, Kekesfalva malikânesini, Orosvar malikânesini, incilerle mücevherleri, Ukraynadaki emvali, Ofnerstrasse'deki sarayı aralarında paylaşarak, aç kurtlar gibi didişmişlerdi. İlk darbe bu oldu. Bir ay sonra, Budapeştede bir bankerden, Dessauer isminde bir adamdan bir mektub geldi. Banker, bu mektubda, küçük yeğeni Deszos'un, varisleri meyanında bulunduğuna dair tahrirî teminat vermediği takdirde, ondan alacaklı olduğu paraların tahsili için daha fazla bekleyemiyeceğini Prensese bildiriyordu.

Artık bu kadarı fazla idi! Prenses, bir telgraf çekti ve Budapeştedeki avukatını çağırdı. Ona, yeni bir vasiyatname yazdırdı. Kötü insanlar, ihtiyatkâr olurlar. Prenses, bu vasiyetnameyi, iki doktorun huzurunda tanzim ettirmiş, vasiyet sahibinin, melekâtı akliyesine tamamile sahib olduğuna dair rapor almıştı. Bu vasiyetnameyi, avukat, yanına alıp götürdü, mühürlü olarak altı sene yazıhanesinde muhafaza etti. İhtiyar Orosvar'ın çabuk çabuk ölmeğe hiç niyeti yoktu. Nihayet zarfı açmak sırası gelince, büyük bir sürpriz oldu. Müteveffiye, bütün mirasını aslen Vestfalya'lı olan, nedimesi Matmazel Annette - Beate Dietzenhof'a bırakmıştı. Bu isim, Prensesin bütün akrabalarının kulağında, ilk defa olarak bu kadar dehşetle gürlüyordu. Kekesfalva, Orosvar şatoları, şeker fabrikası, hara, Budapeştedeki saray, hepsi ona kalıyordu. Ukraynadaki emvalile nakid parasını, ihtiyar Prenses, doğduğu şehre hibe etmiş, bunlarla, bir ortodoks kilisesi inşa edilmesini istemişti.

Akrabasına, bir tek düğme bile bırakmıyordu. Esasen, bu ciheti, vasiyetnamesinde tecavüzkâr bir şekilde, vâzıhan anlatıyor; «ölümümü sabırsızlıkla bekledikleri için» diyordu.

Mükemmel bir rezalet oldu. Varisler feryadı bastılar, avukatlara koştular ve usulen itirazlarda bulundular. İddialarına göre, Prenses, vasiyetnamesini yazdırdığı zaman zekâsına tamamile sahib değildi. Çünkü bu vasiyetname, ağır bir hastalık esnasında tanzim edilmişti ve esasen Prenses, nedimesinin manevî tesiri altında bulunuyordu. Bu nedimenin, desiseye müracaat ederek, hastayı, asıl arzusu hilâfına harekete sevkettiği şüphesizdi. Ayni zamanda, bu hâdiseye, millî bir mahiyet vermeğe yeltendiler. Arpad devrindenberi Orosvar'ların elinde bulunan Macar toprakları yabancı ellere, bir Prusyalıya intikal edecek, Prensesin sevretinin diğer kısmı, ortodoks kilisesinin malı olacaktı. Bir müddet, Budapeştede, yalnız bu mesele konuşuldu, gazeteler, bu iş hakkında sütunlarla yazı yazdılar. Fakat, mirastan mahrum edilen akrabanın, kopardıkları şamataya ve feryadlara rağmen, vaziyetleri sağlam değildi. Bidayet ve istinaf mahkemelerinde, davayı kaybetmişlerdi bile. Çünkü, gayrimemnunların talihsizliğinden, raporu imzalıyan Territet'li doktorlar henüz hayatta idiler ve vasiyetname yazıldığı sırada, Prensesin melekâtı akliyesine sahib olduğuna dair ilk ifadelerini tayid etmişlerdi. Diğer şahidler de, ihtiyar kadının, son zamanlarda mizacında bir parça garabet peyda olmakla beraber, bütün havvasına sahib olduğunu söylediler. Avukatların bütün hileleri, bütün tehdidleri akim kalmıştı. Dietzenhof lehine verilen hükümlerin temyiz mahkemesince nakzedilmiyece - ğine, bire karşı yüzle bahse girişilebilirdi.

Dava tafsilâtını, bittabi, Kanitz de okumuştu. Fakat yolcuların konuştuklarını, dikkatle, kelimesi kelimesine, gene dinliyordu. Çünkü, başkalarına taallûk eden para işleri, onu, tetkik mevzuu olarak, son derece alâkadar ediyordu. Sonra da, Kekesfalva malikânesini, sigortacılığı zamanından tanıyordu.

Genc adam, sözüne şöyle devam etmişti:

— Bizim şefin, avdetinde, müşterisi olacak sersemi nasıl atlattıklarını görünce ne kadar öfkelendiğini tasavvur edebilirsin. Kadın, Orosvar şatosundan, Ofnerstrasse sarayından, tahriren feragat etmiş, yalnız Kekesfalva malikânesile ve hara ile iktifa etmişti.

[Arkası var]